

Ungdomsundersökning 2023

ANDTS-vanorna bland unga på Åland

Ålands lyceum årskurs I och II

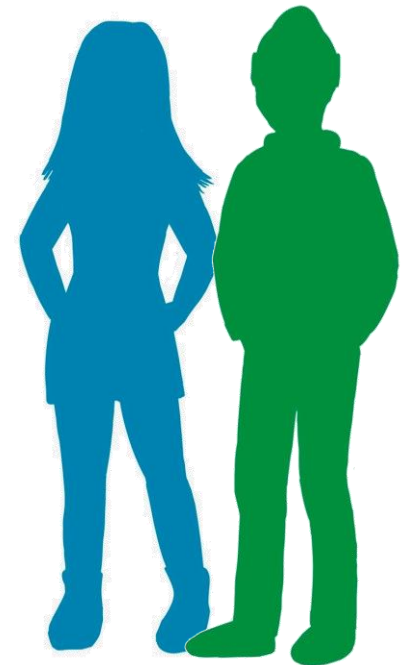
September 2023

ANDTS
+ folkhälsan

ÅSUB

Bakgrund

- Årlig ungdomsundersökning på Åland för åk 7-9 i högstadiet och Åk I och II i gymnasiet
- ÅSUB sammanställer och analyserar svaren 2023
- Ett verktyg för skola, föräldrar, Fältare, politiker och andra intresserade
- En lokal och aktuell bild av läget
- Stort stöd i Ålands landskapsregerings alkoholpolitiskt program 2022-2024
- ANDTS = Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak, Spelande

Antal deltagare i lyceet

- Åk I: 149 elever*
- Åk II: 140 elever

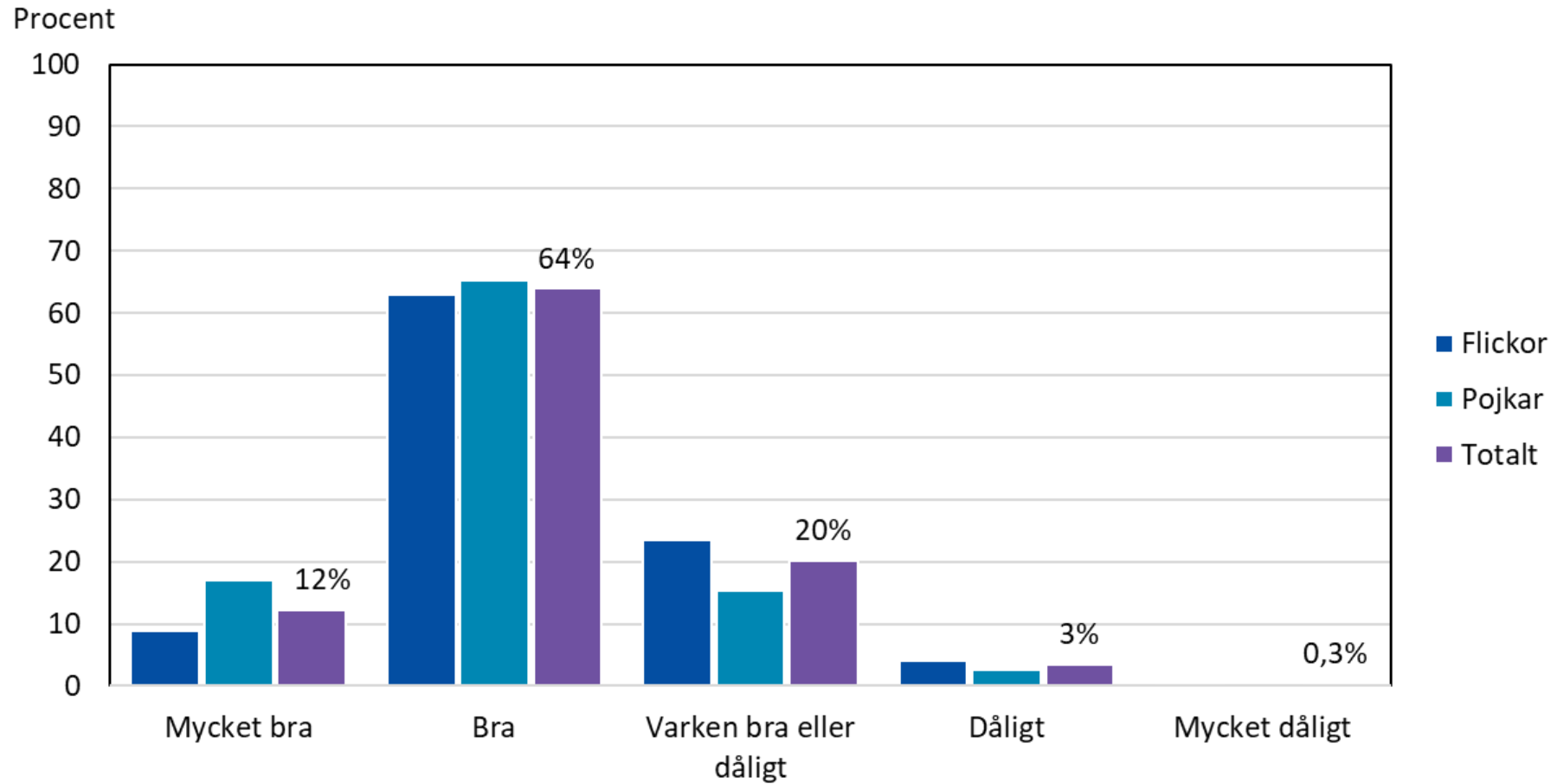
* Vissa resultat endast för studerande under 18 år

- 171 flickor
- 118 pojkar

- **Totalt 289 svarande i åk 1-2 i lyceet**

Hur mår du rent allmänt?

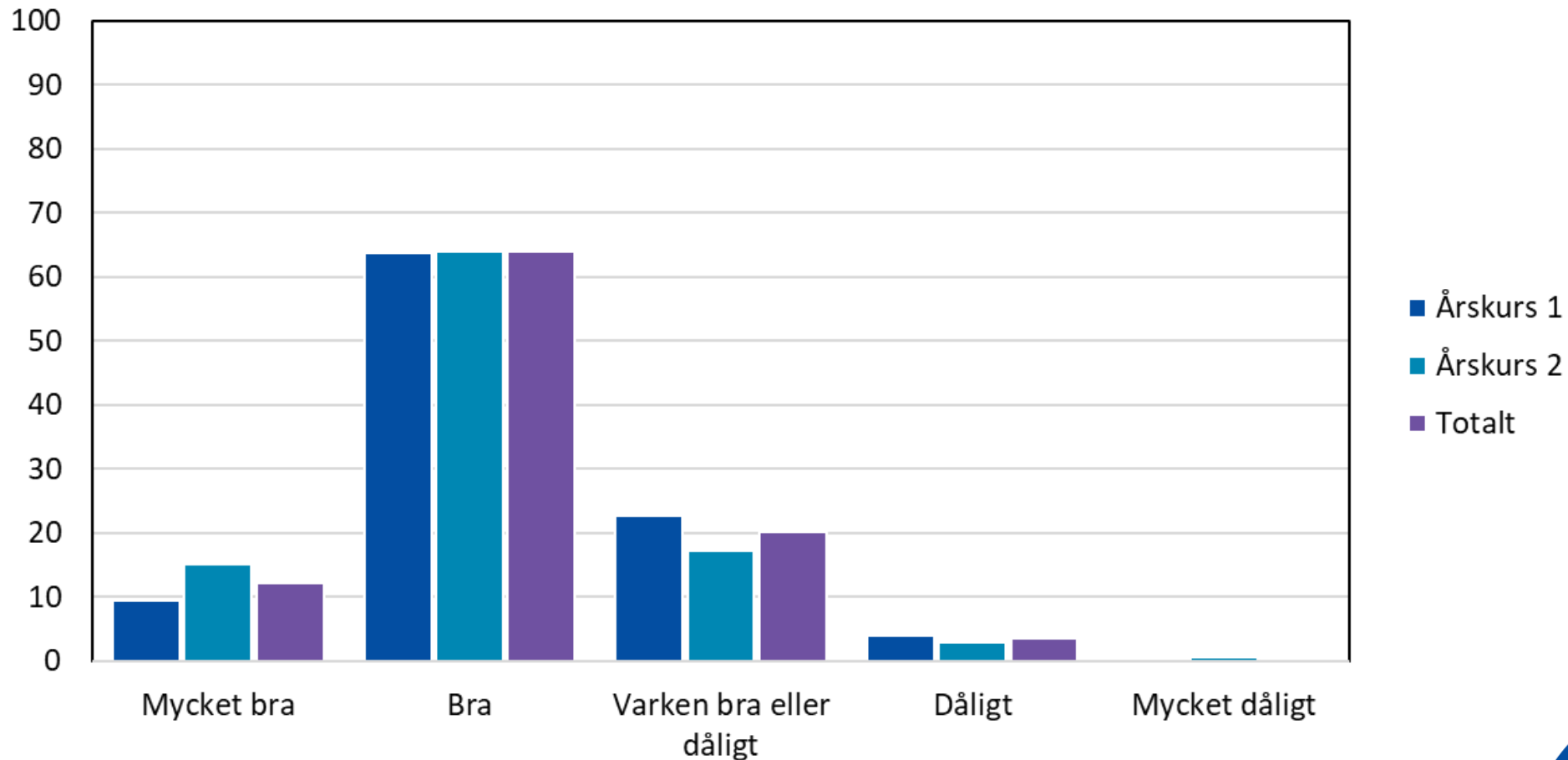
Årskurs I och II i lyceet

Hur mår du rent allmänt?

Årskurs I och II i lyceet

Procent

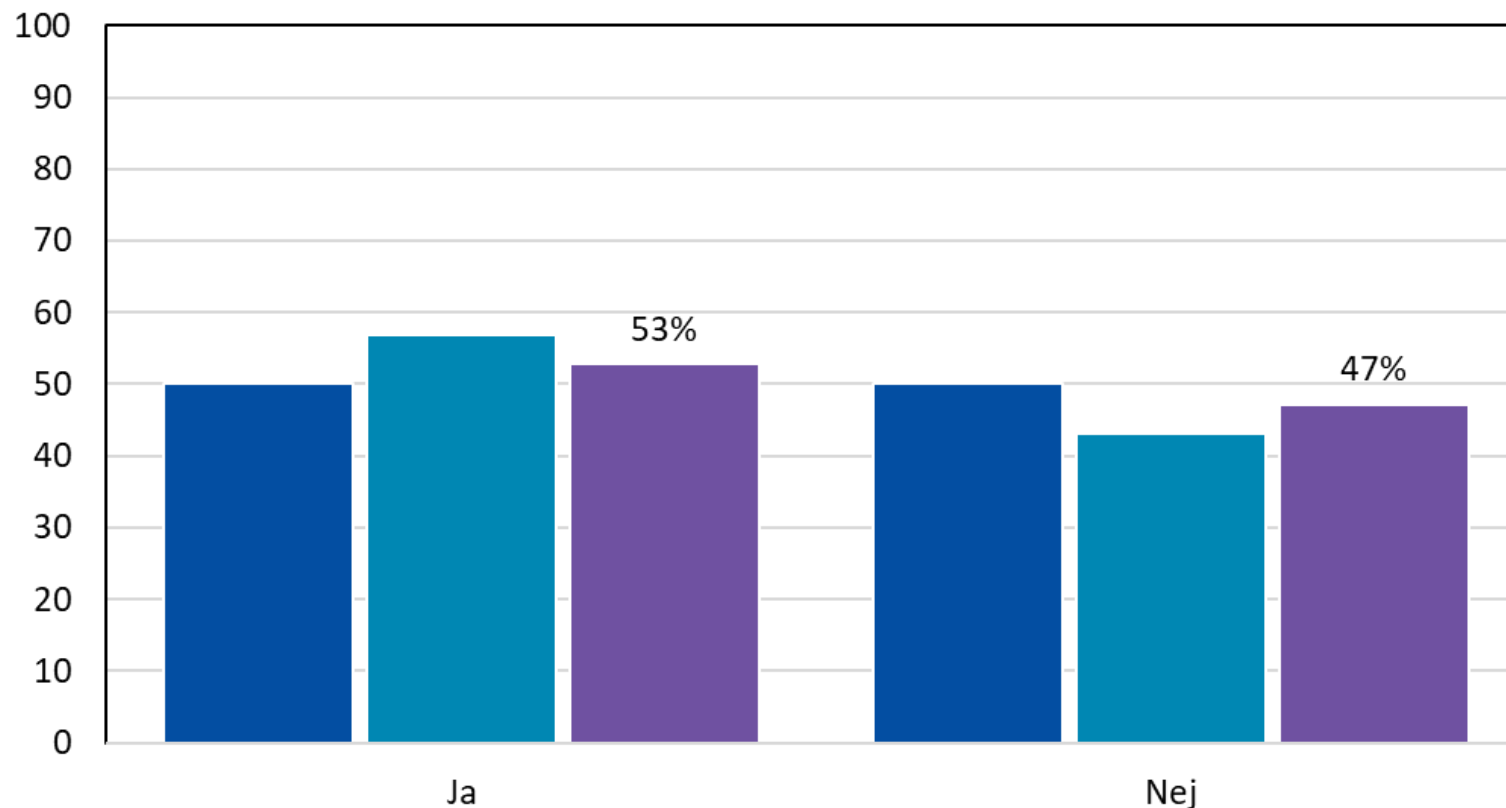

Deltar du i någon organiserad fritidsaktivitet?

Årskurs I och II i lyceet

Totalt 47 % av eleverna deltar **inte** i någon organiserad fritidsaktivitet (44 % år 2021)

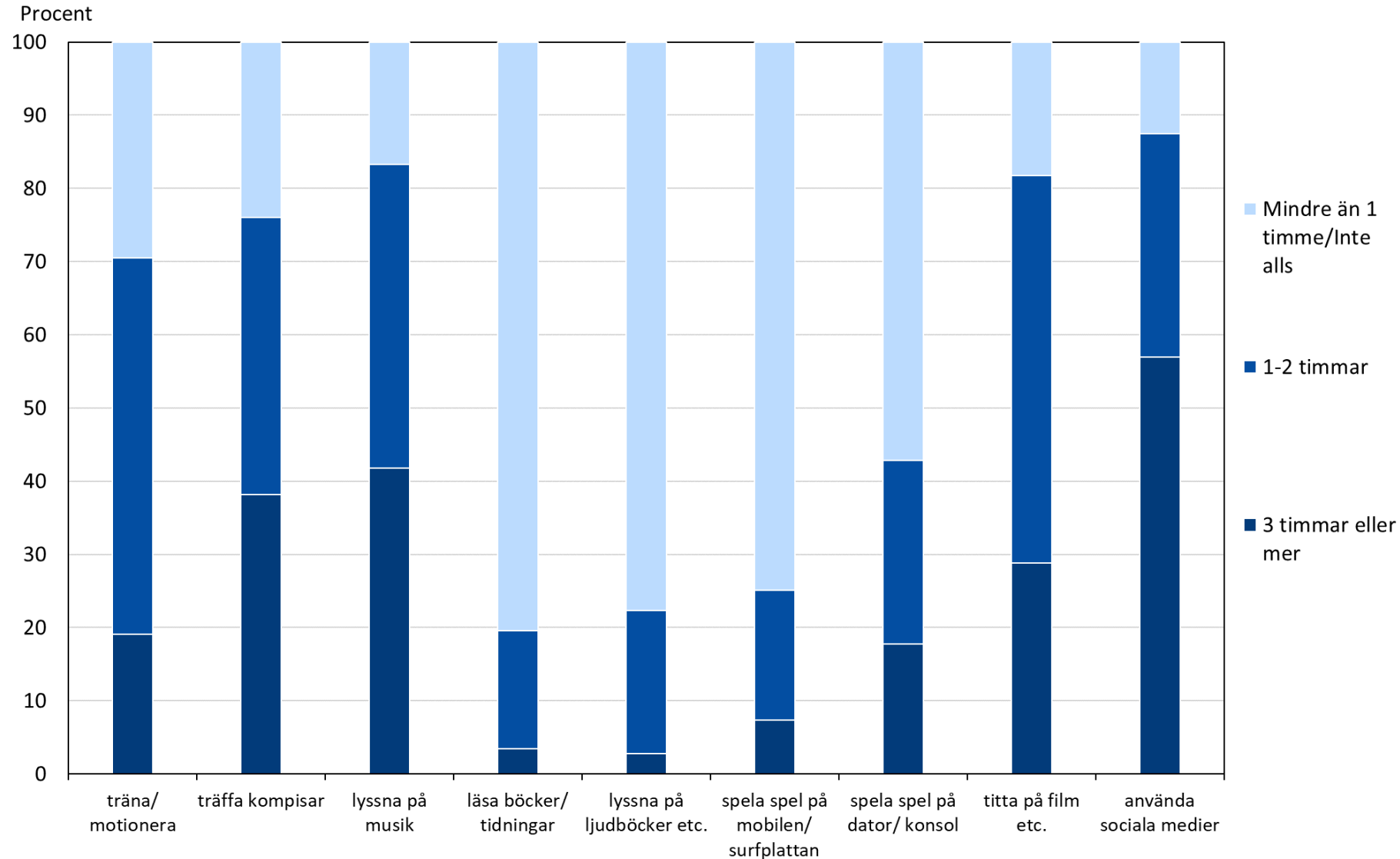
Procent

■ Flickor
■ Pojkar
■ Totalt

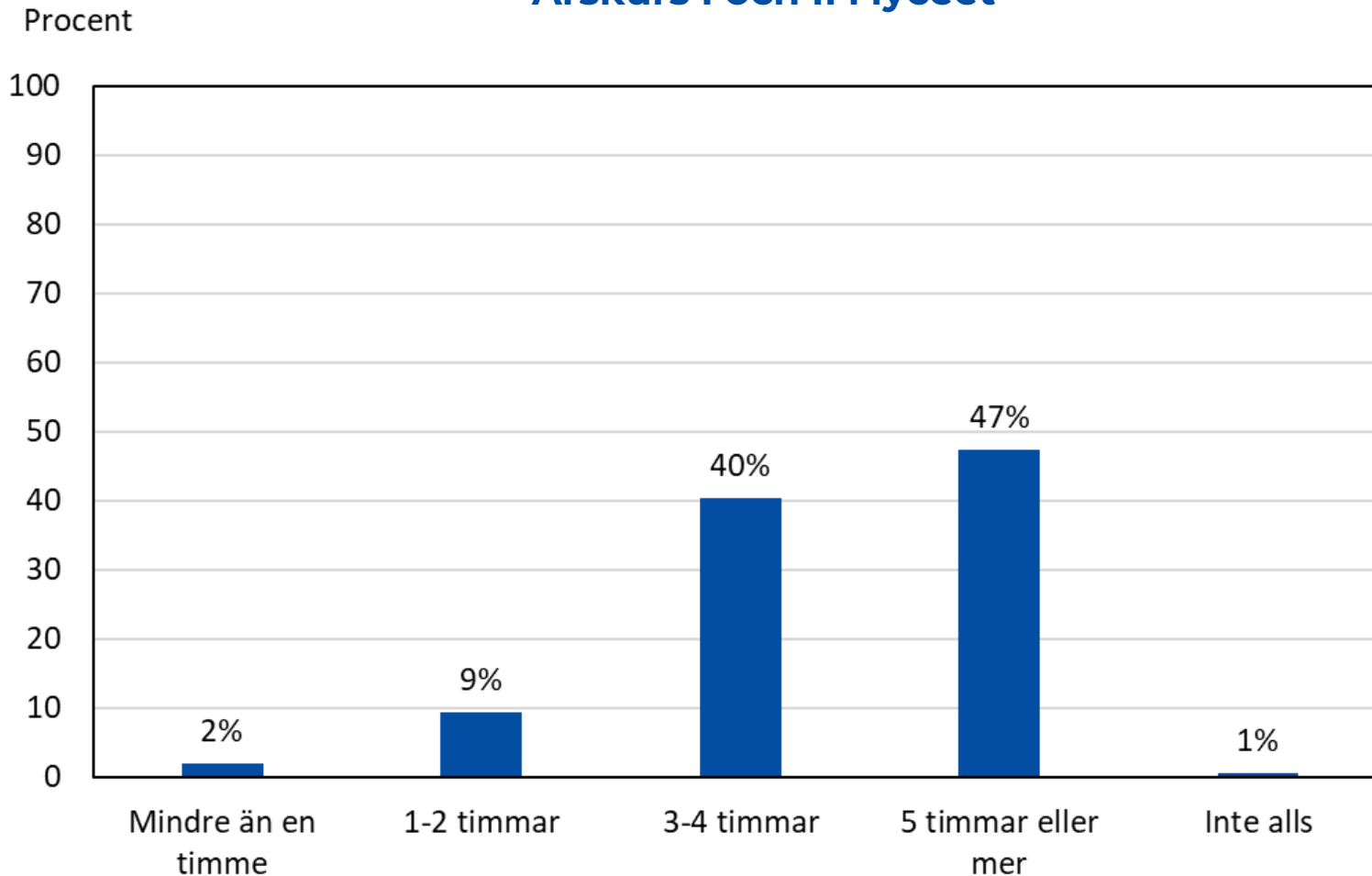
På en vanlig dag, ungefär hur länge brukar du på din fritid...

Åk I och II i lyceet

Om du tänker på en vanlig dag, ungefär hur mycket brukar du sammanlagt använda mobilen på din fritid?

Årskurs I och II i lyceet

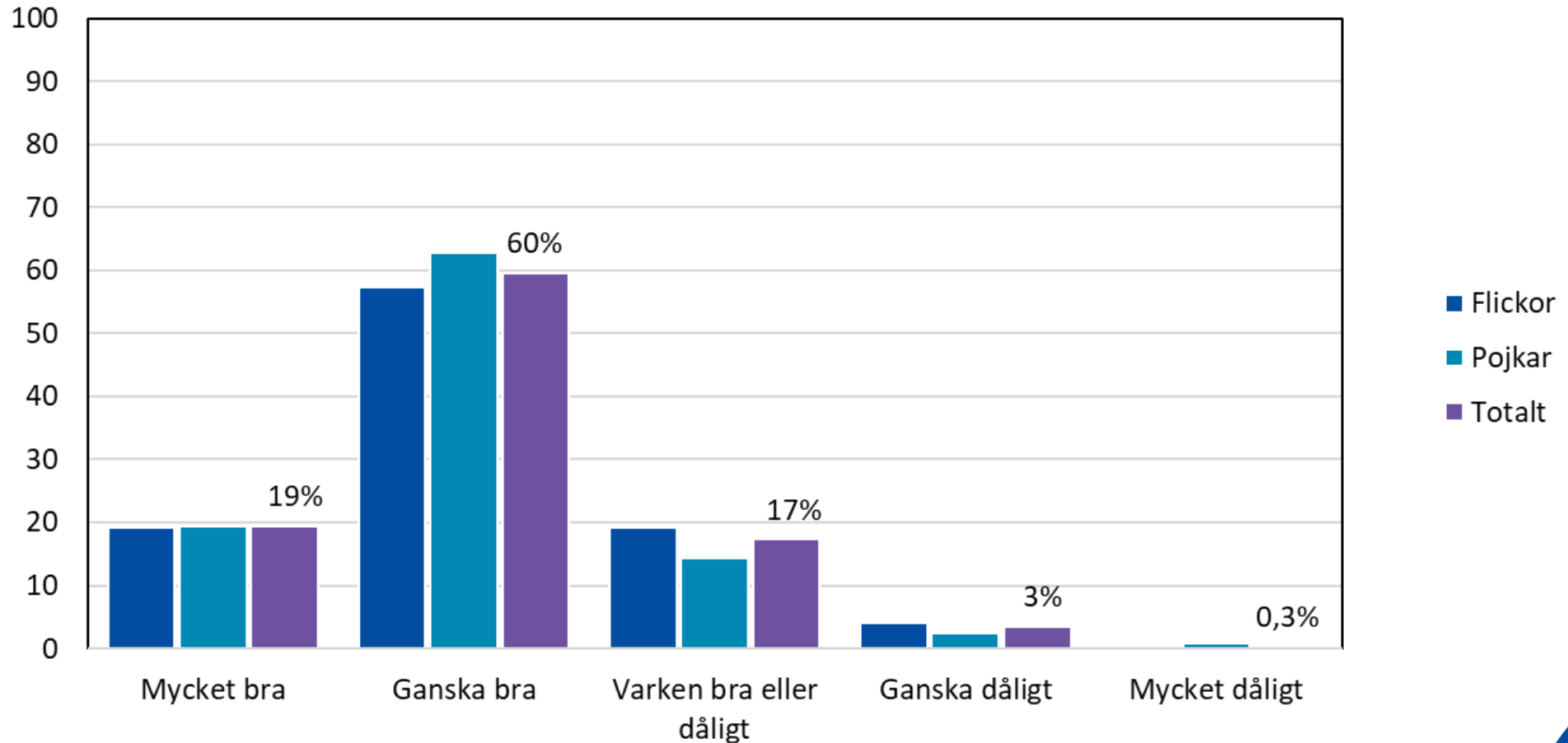

Hur trivs du i skolan?

Årskurs I och II i lyceet

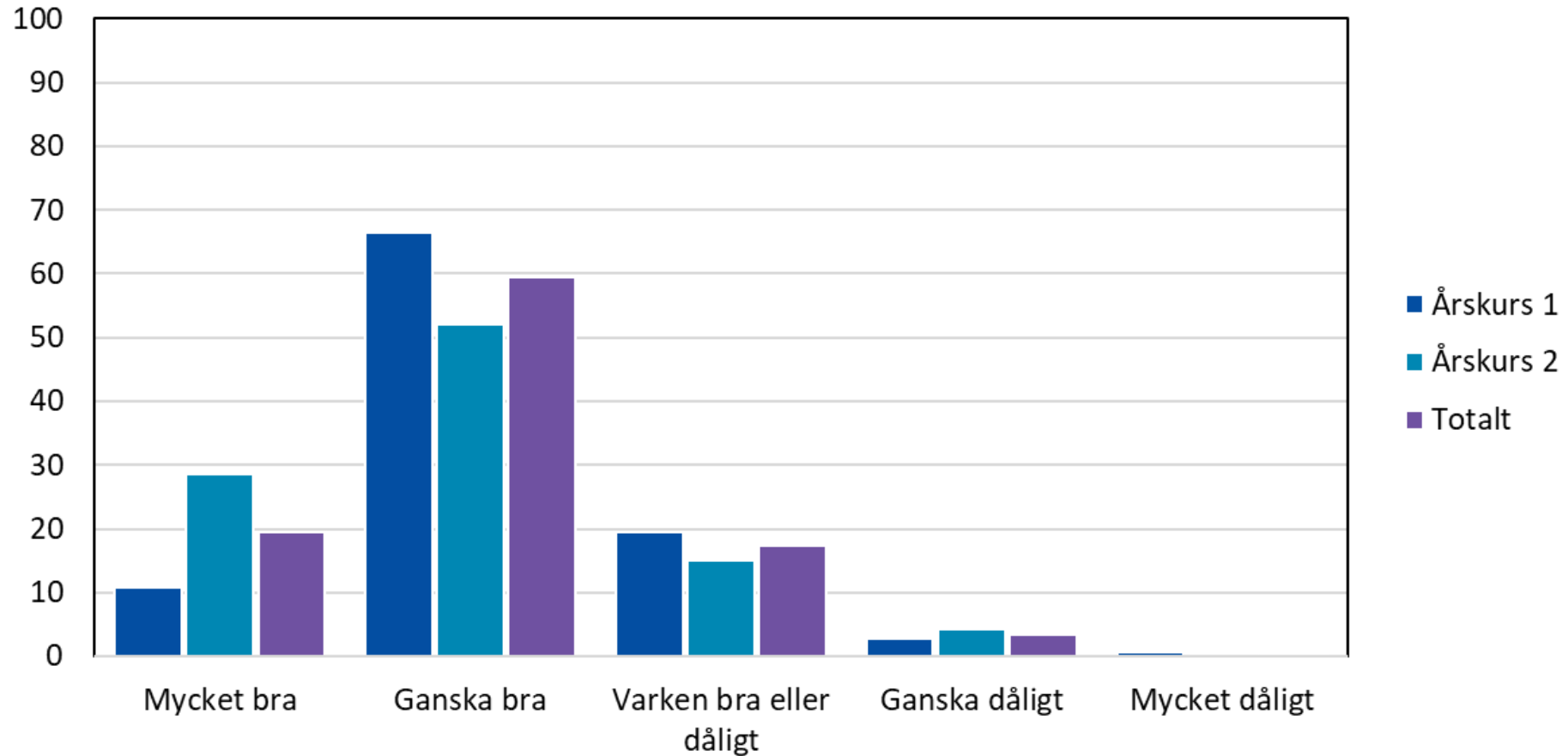
Procent

Hur trivs du i skolan?

Årskurs I och II i lyceet

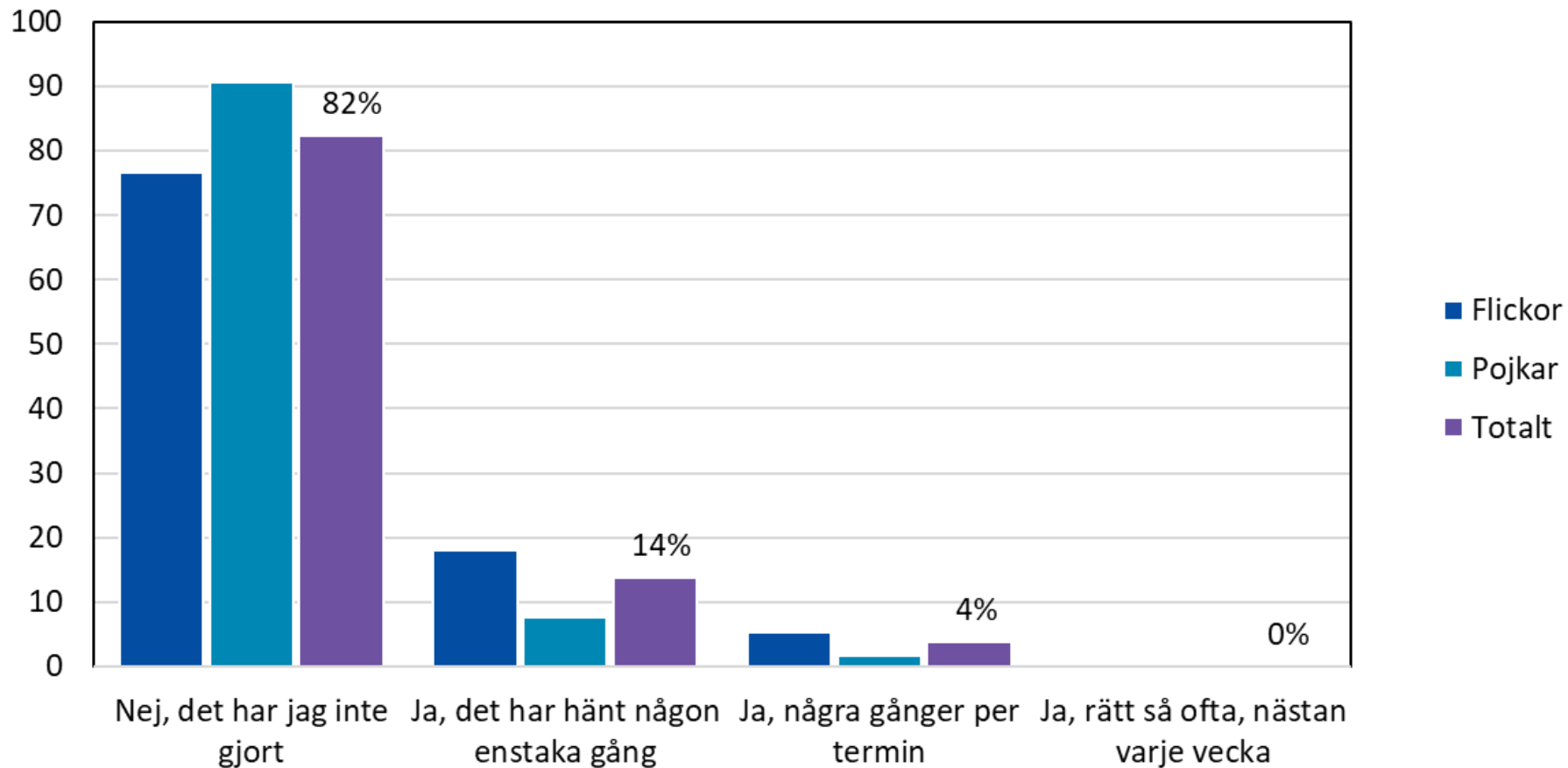
Procent

Händer det att du skolkar?

Årskurs I och II i lyceet

Procent

Varför har du skolkat?

Årskurs I och II i skolorna vid Ålands gymnasium

Blir för mycket för en så man vill nara vara ifred och vila.
- Pojke åk I

För trött för att klara av att sitta i klassen.
- Flicka åk II

Jag lyssnar på Poddar eller Musik. Skolkar därför skolan är stressig.
- Pojke åk I

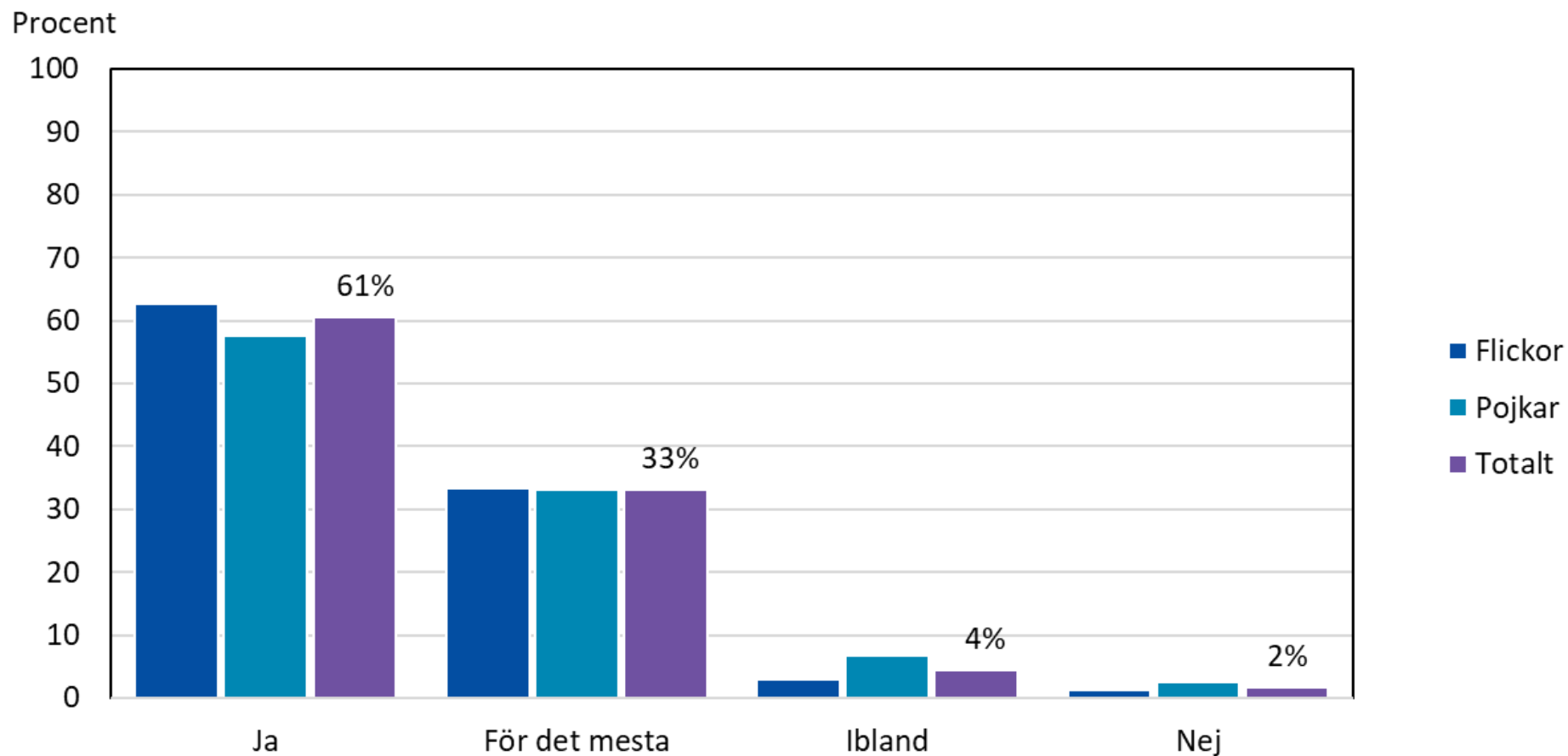
Jag har bara legat i sängen och sovit, har varit vaken hela natten och därför inte orkat vara i skolan.
- Flicka åk II

Bara vilar, ofta hemma p.g.a. att jag är ledsen eller nere.
- Flicka åk II

Hänger med kompisar eller för att skipa en jobbig lektion.
- Pojke åk II

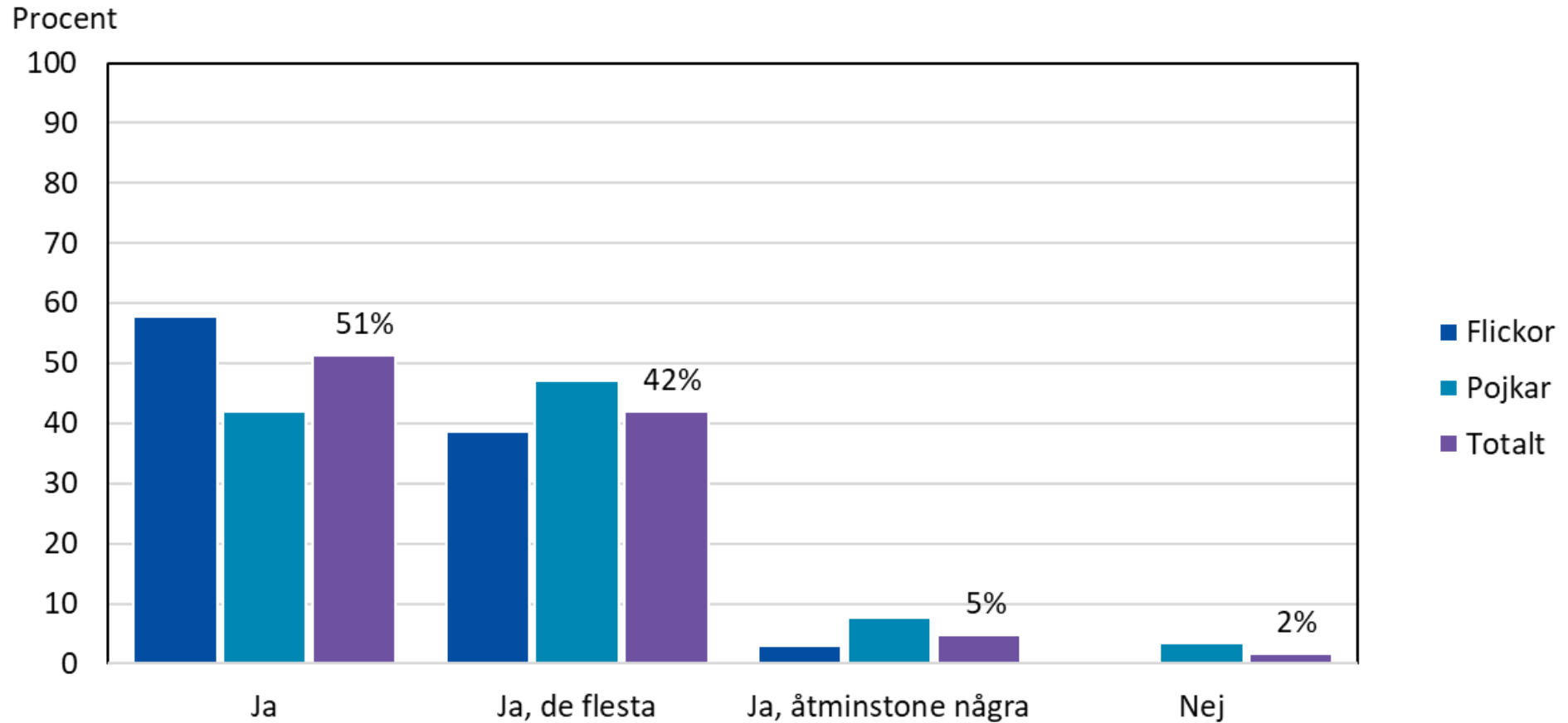
Vet dina föräldrar var du är på kvällarna?

Årskurs I och II i lyceet

Vet dina föräldrar vem du umgås med?

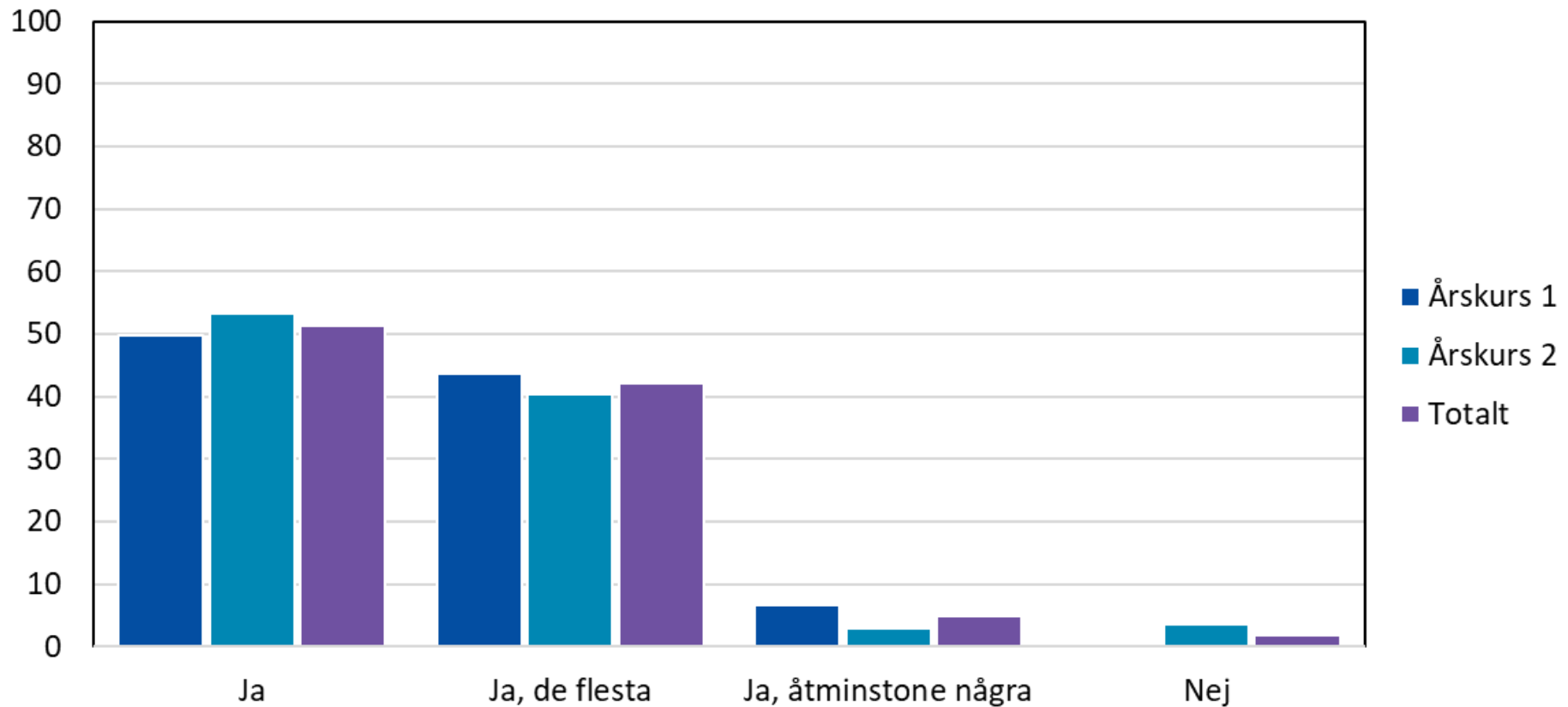
Årskurs I och II i lyceet

Vet dina föräldrar vem du umgås med?

Årskurs I och II i lyceet

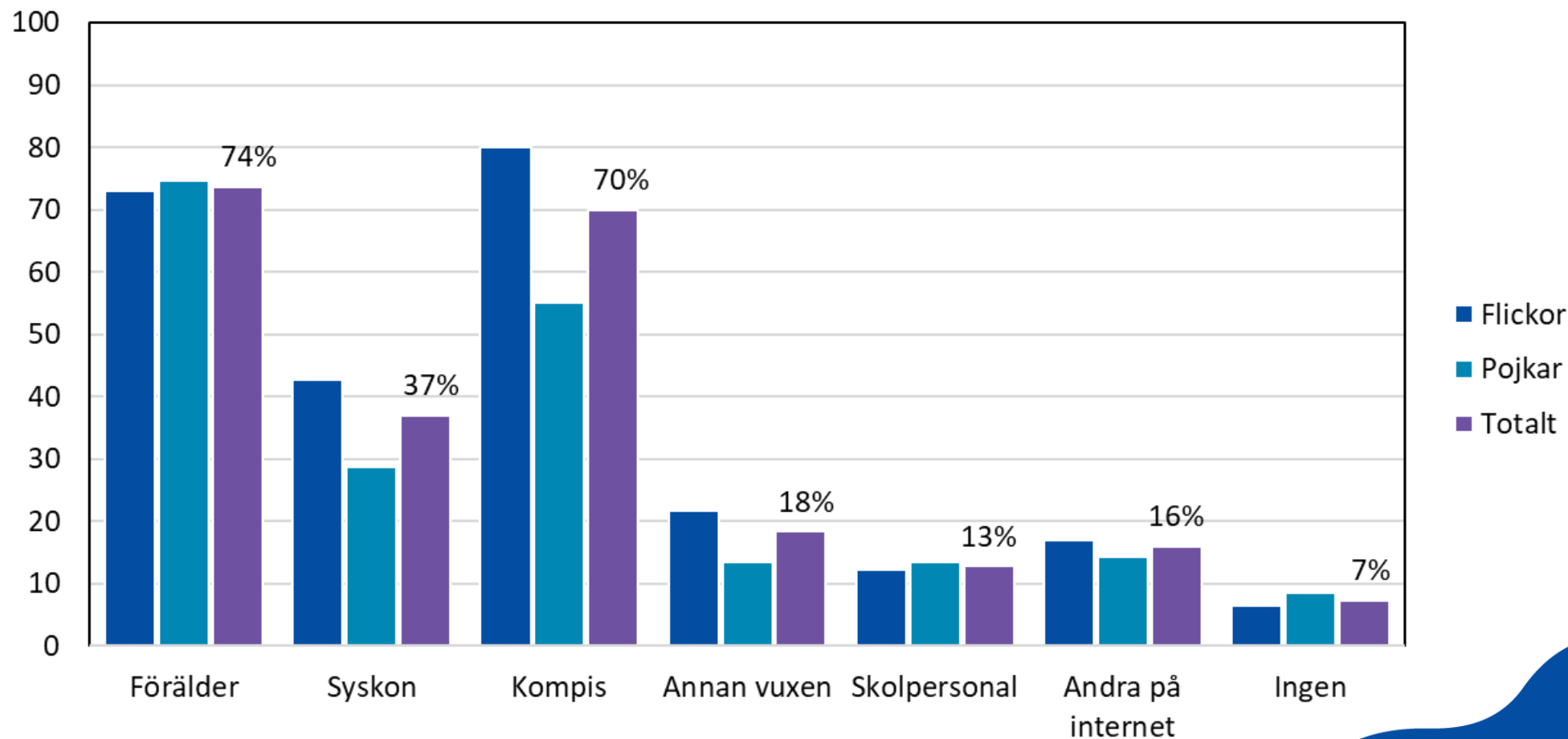
Procent

Vem kan du prata med om det som är viktigt för dig?

Årskurs I och II i lyceet

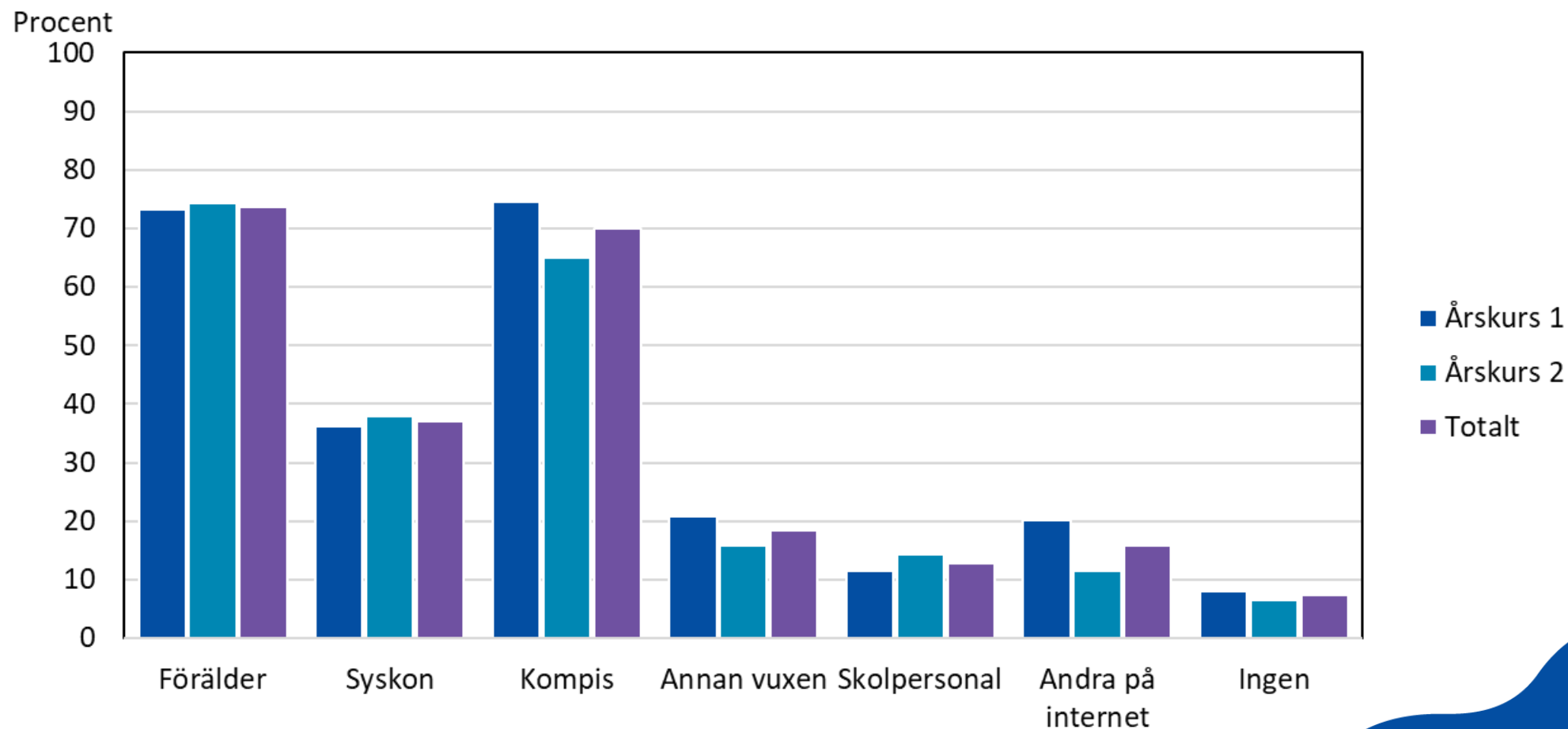
Procent

Vem kan du prata med om det som är viktigt för dig?

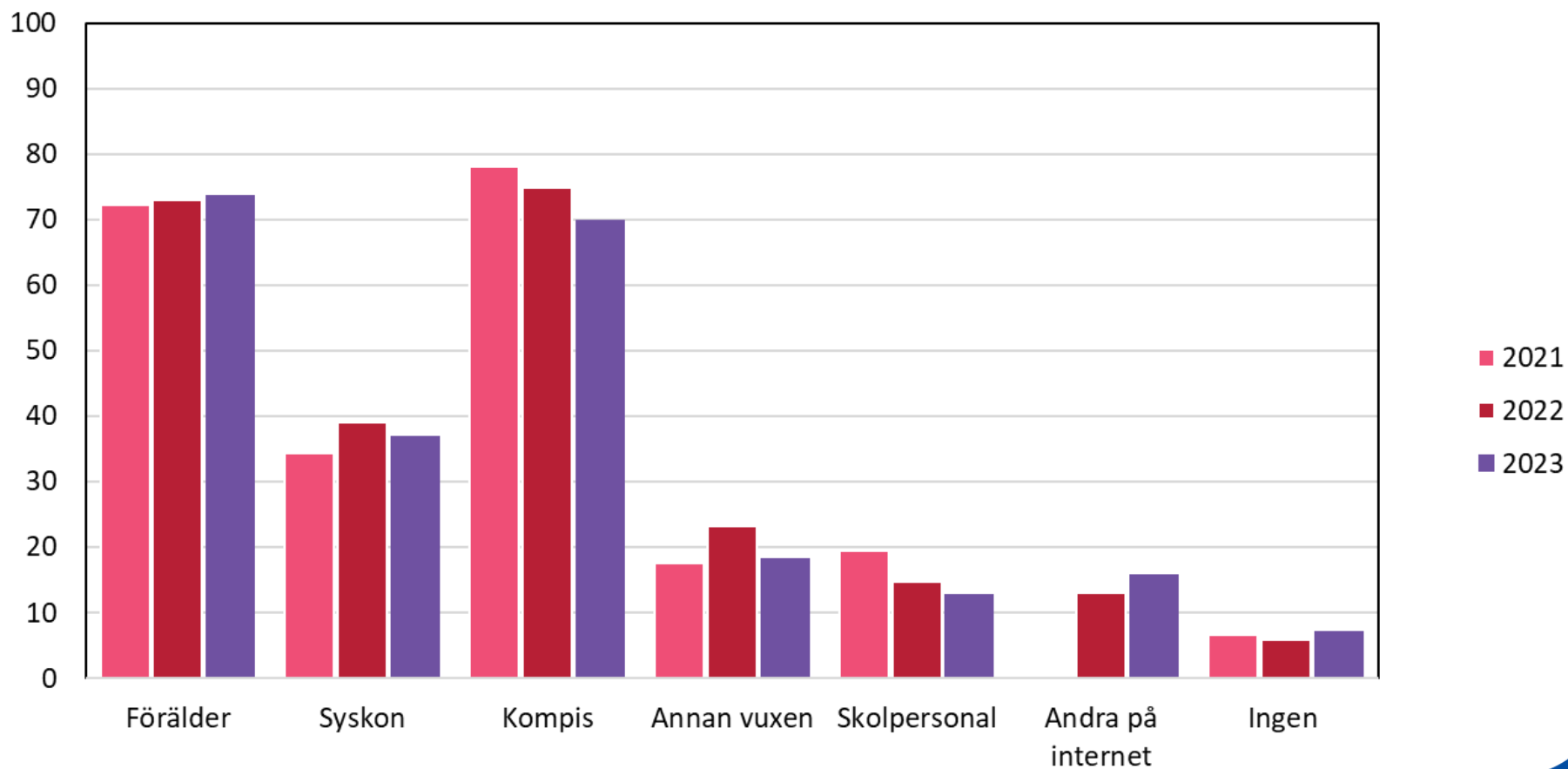
Årskurs I och II i lyceet

Vem kan du prata med om det som är viktigt för dig?

Årskurs I och II i lyceet

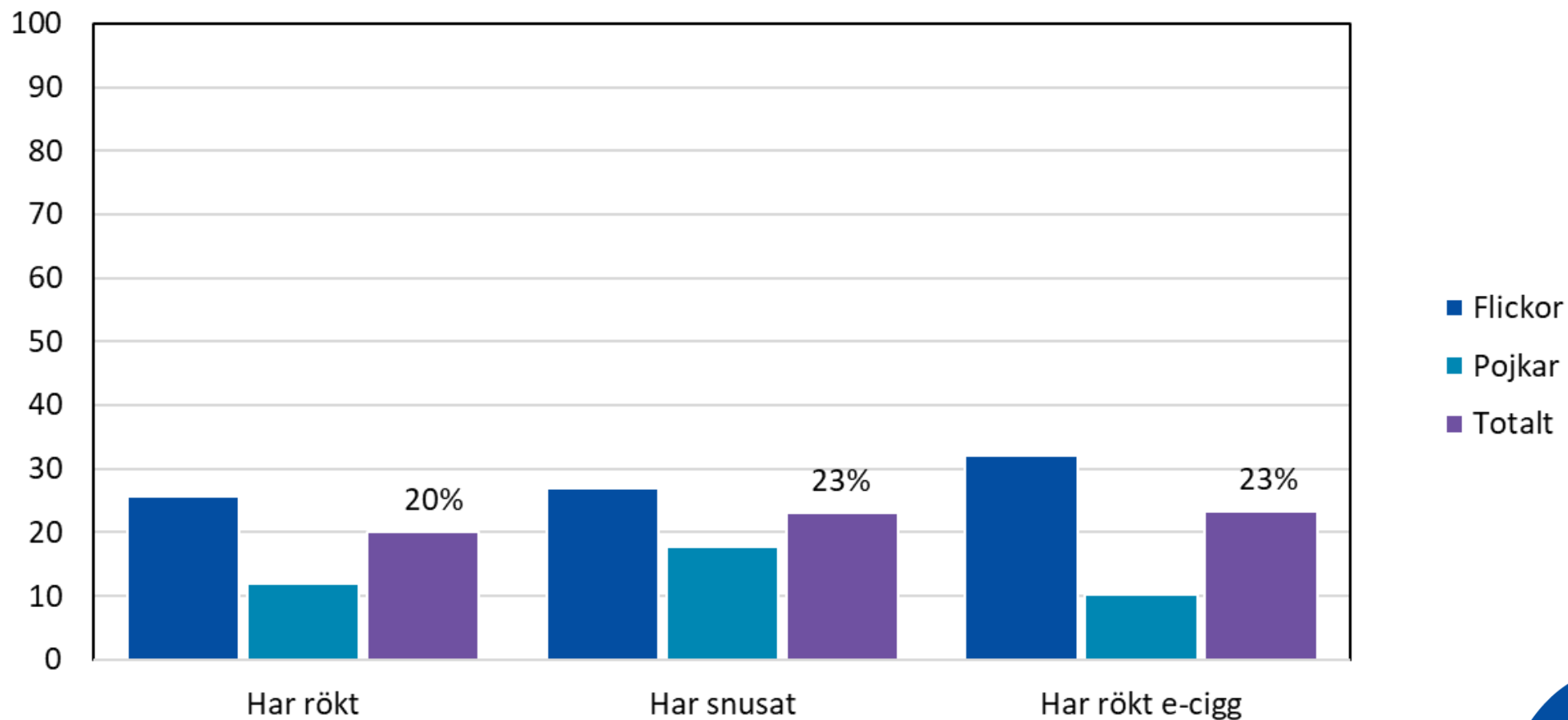
Procent

Tobaksbruk

Årskurs I och II i lyceet

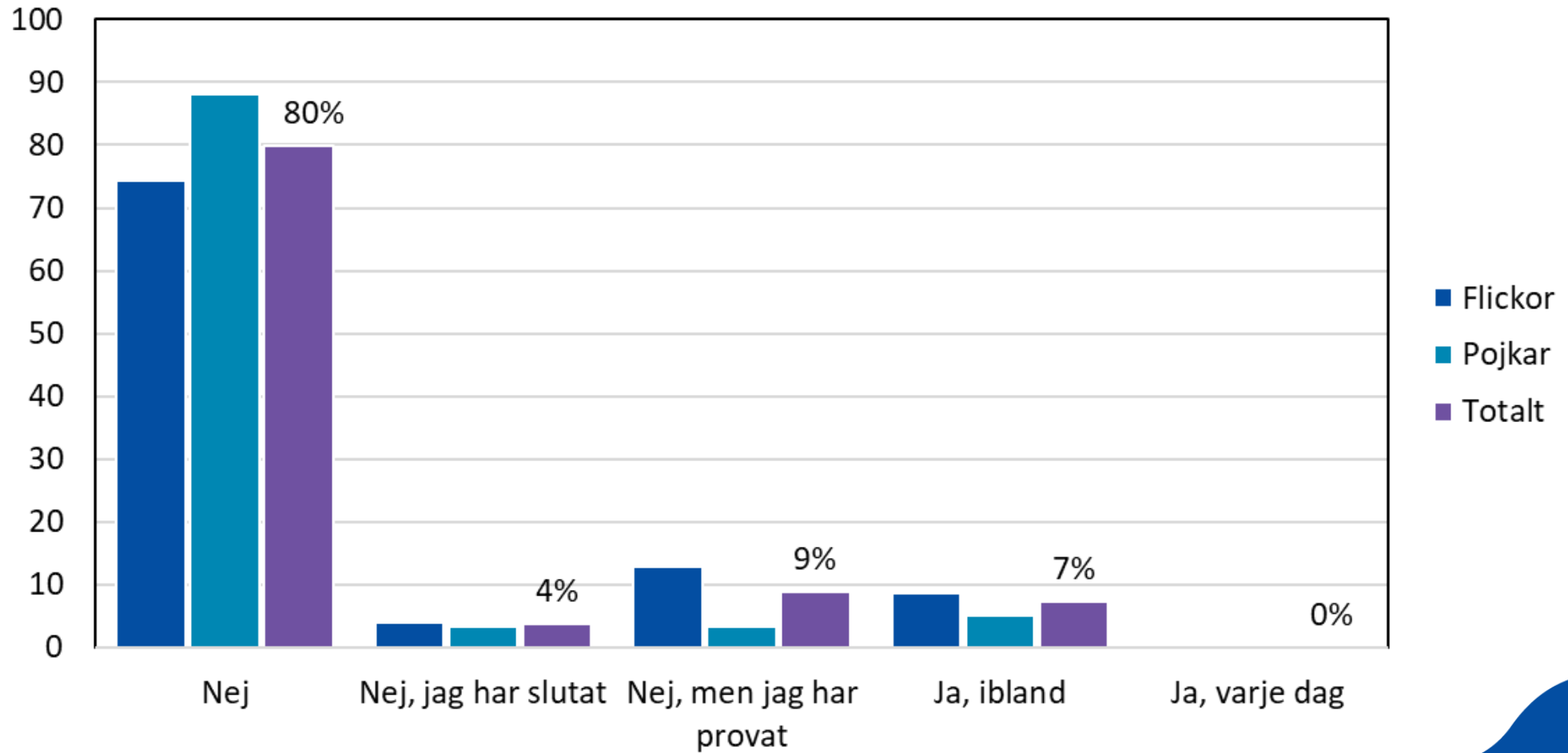
Procent

Röker du?

Årskurs I och II i lyceet

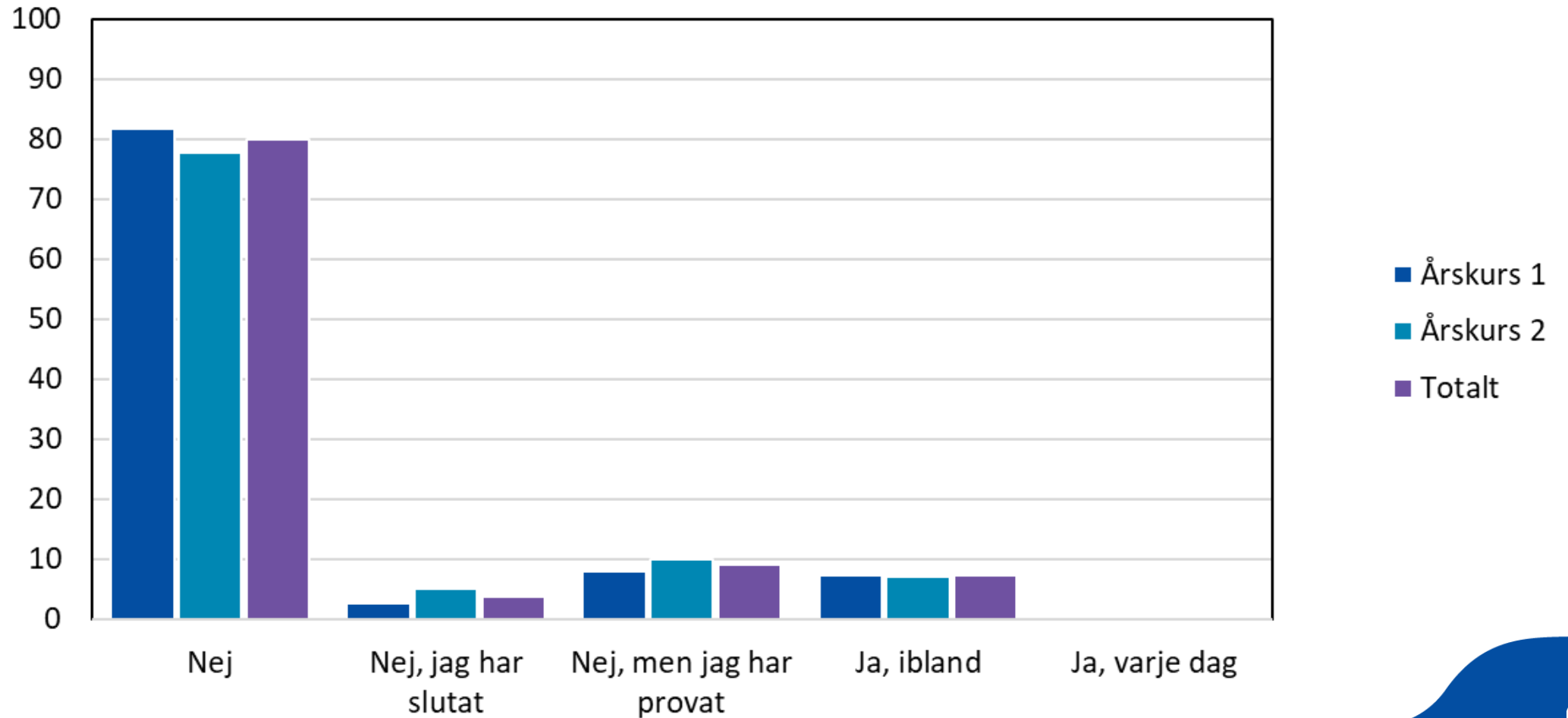
Procent

Röker du?

Årskurs I och II i lyceet

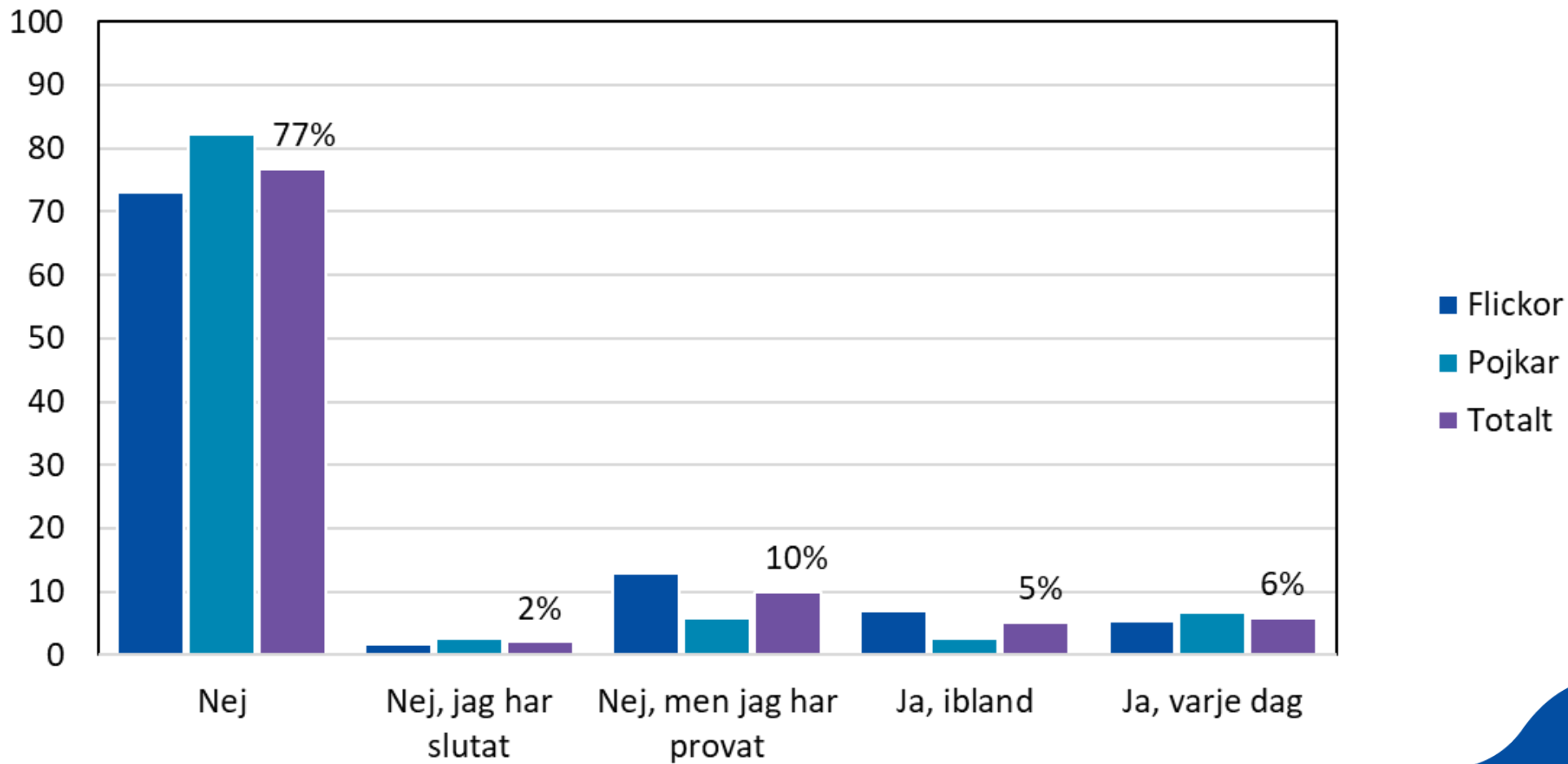
Procent

Snusar du?

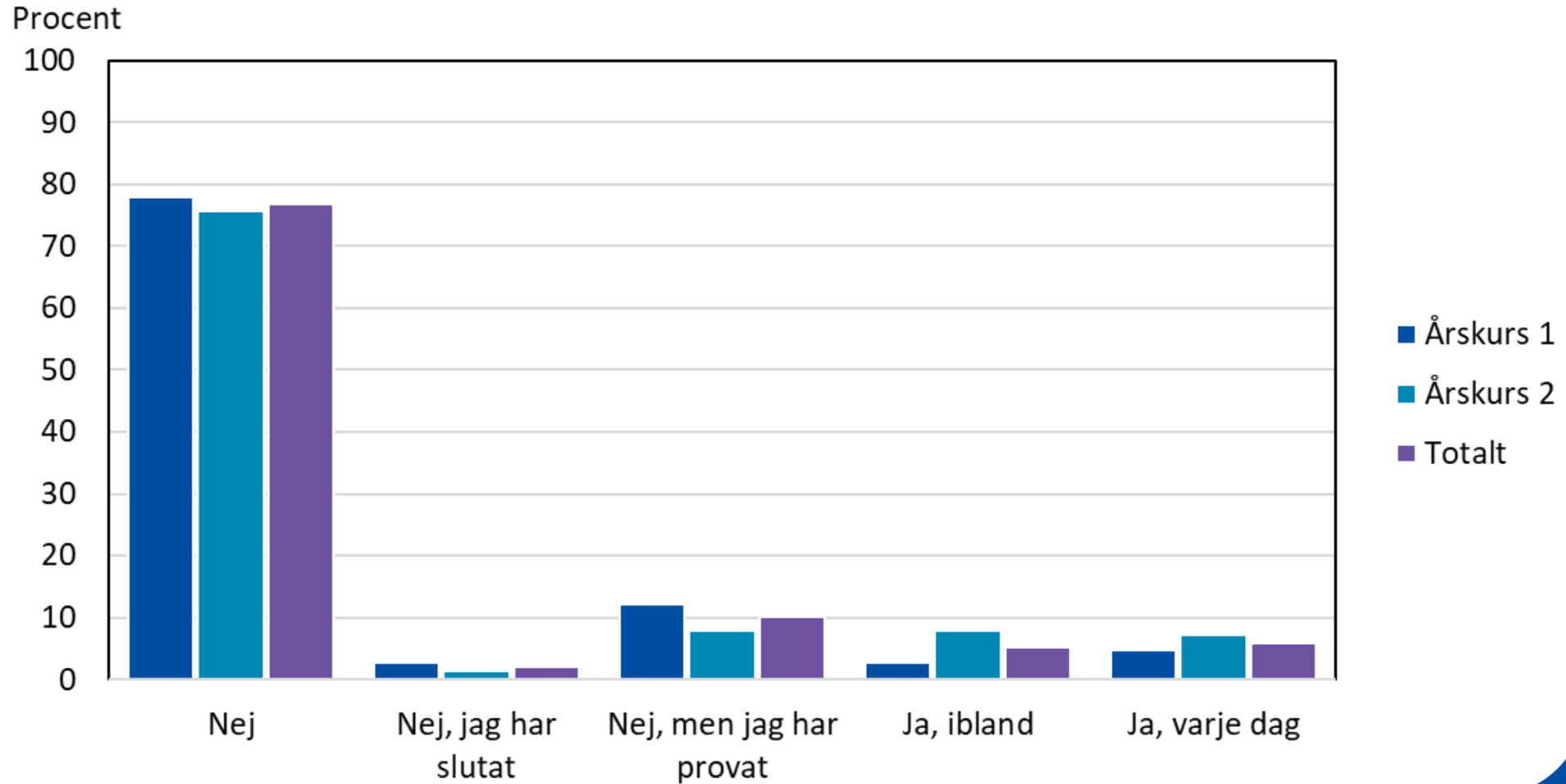
Årskurs I och II i lyceet

Procent

Snusar du?

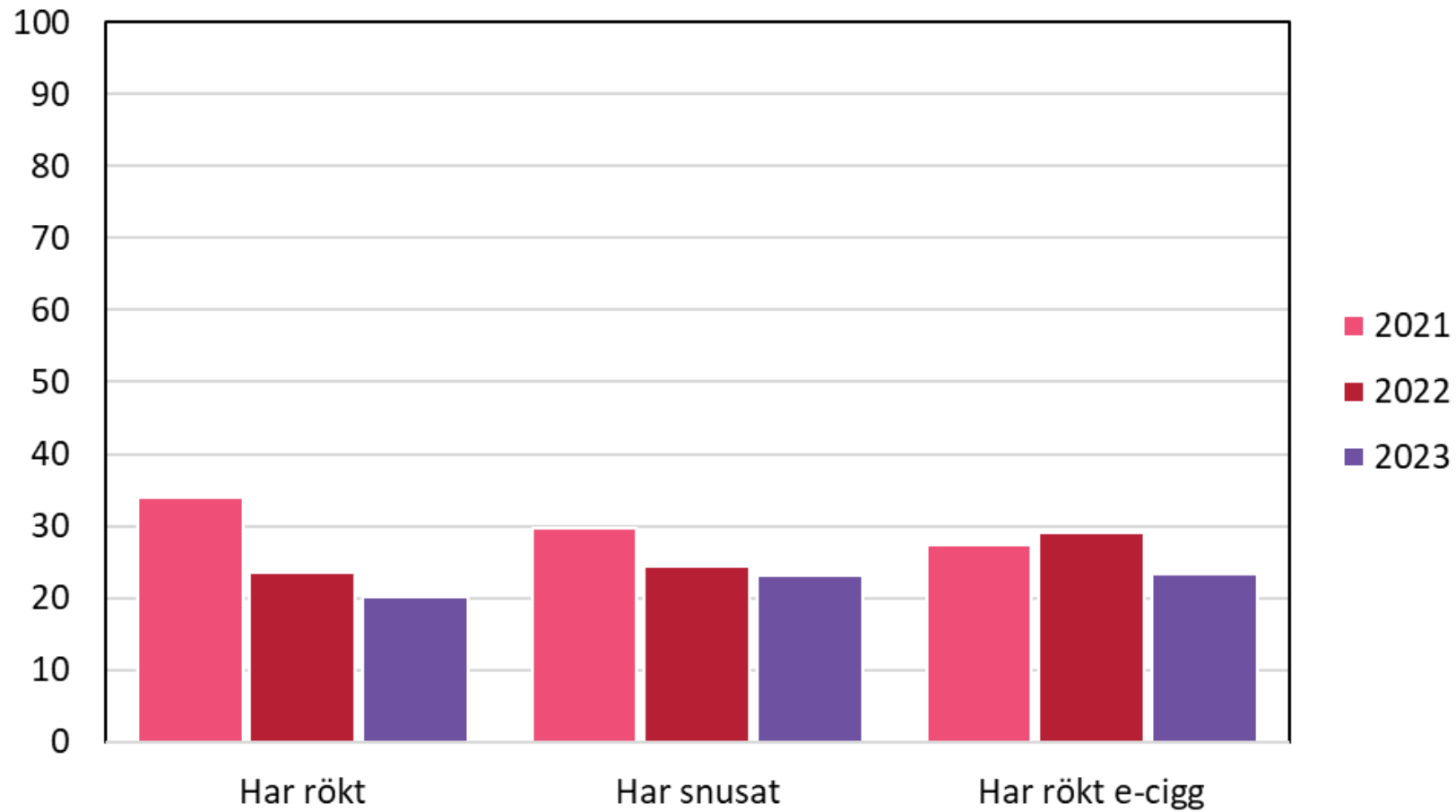
Årskurs I och II i lyceet

Tobaksbruk

Årskurs I och II i lyceet

Procent

Hur får du tag på cigaretter? Snus?

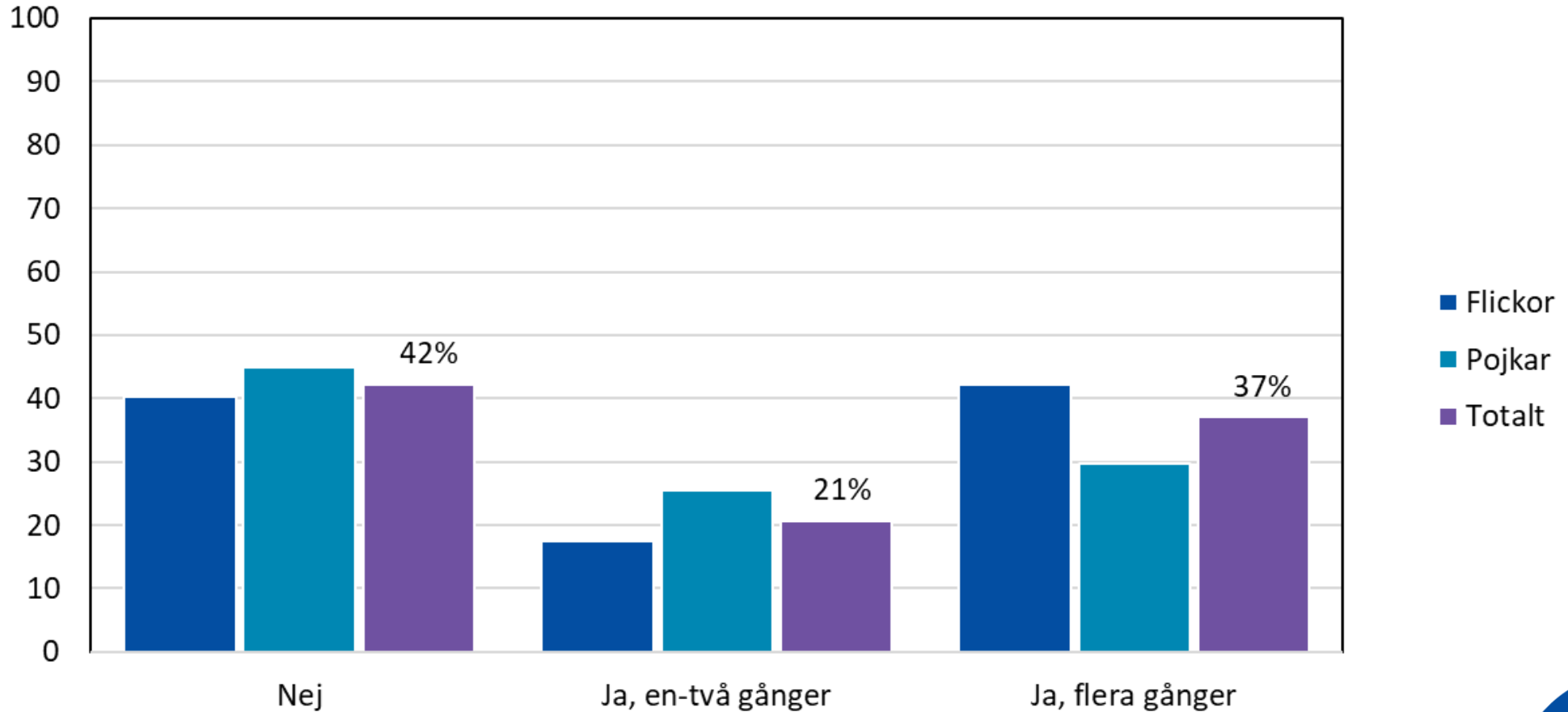
- De vanligaste sätten att få tag på cigaretter och/eller snus är **följande** (i storleksordning):
  - **Får/ber av kompisar**
  - **Köper av andra**
  - **Får av annan person (18 år eller äldre)**
  - **Köper själv** (framförallt snus)
- Övriga mindre vanliga sätt:
  - Från mina föräldrar/vårdnadshavare (med lov)
  - Från mina föräldrar/vårdnadshavare (utan lov)
  - Köper via sociala medier

Avser endast de elever som är under 18 år och uppgett att de röker respektive snusar. De svarande kunde välja flera svarsalternativ.

Har du druckit alkoholhaltiga drycker?

Årskurs I och II i lyceet

Procent

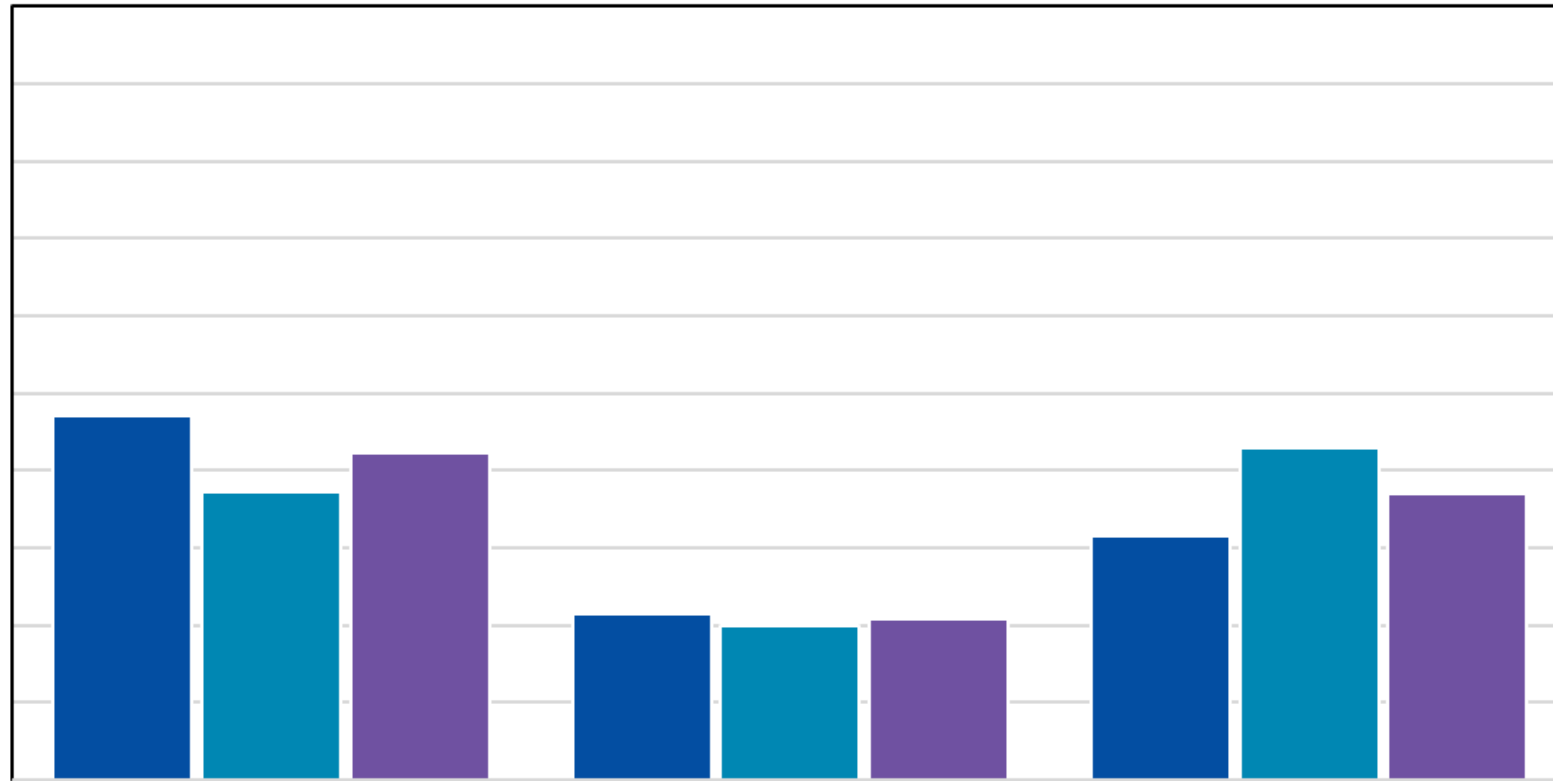

Har du druckit alkoholhaltiga drycker?

Årskurs I och II i lyceet

Procent

100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0

Nej

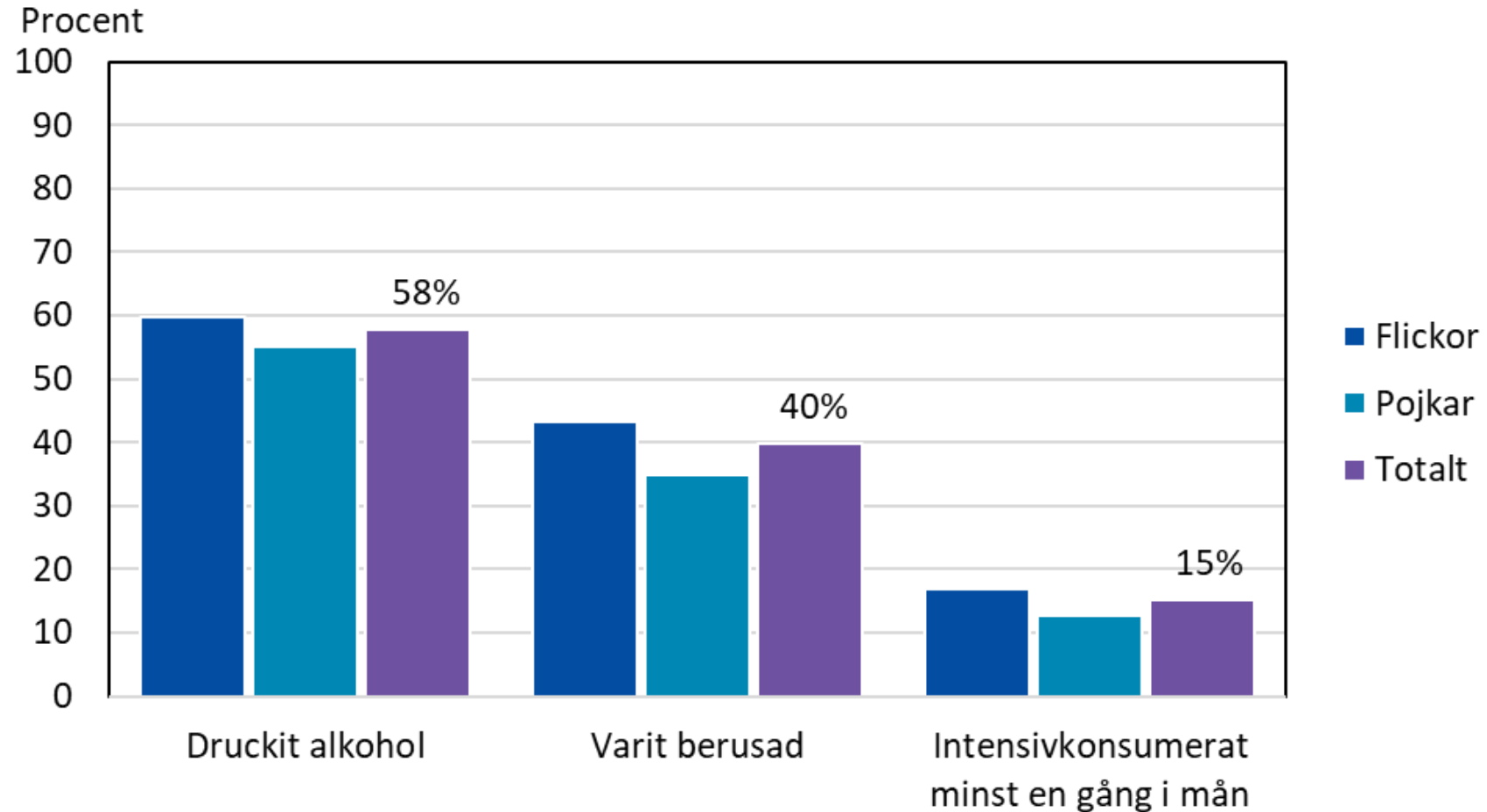
Ja, en-två gånger

Ja, flera gånger

■ Årskurs 1
■ Årskurs 2
■ Totalt

Alkoholkonsumtion

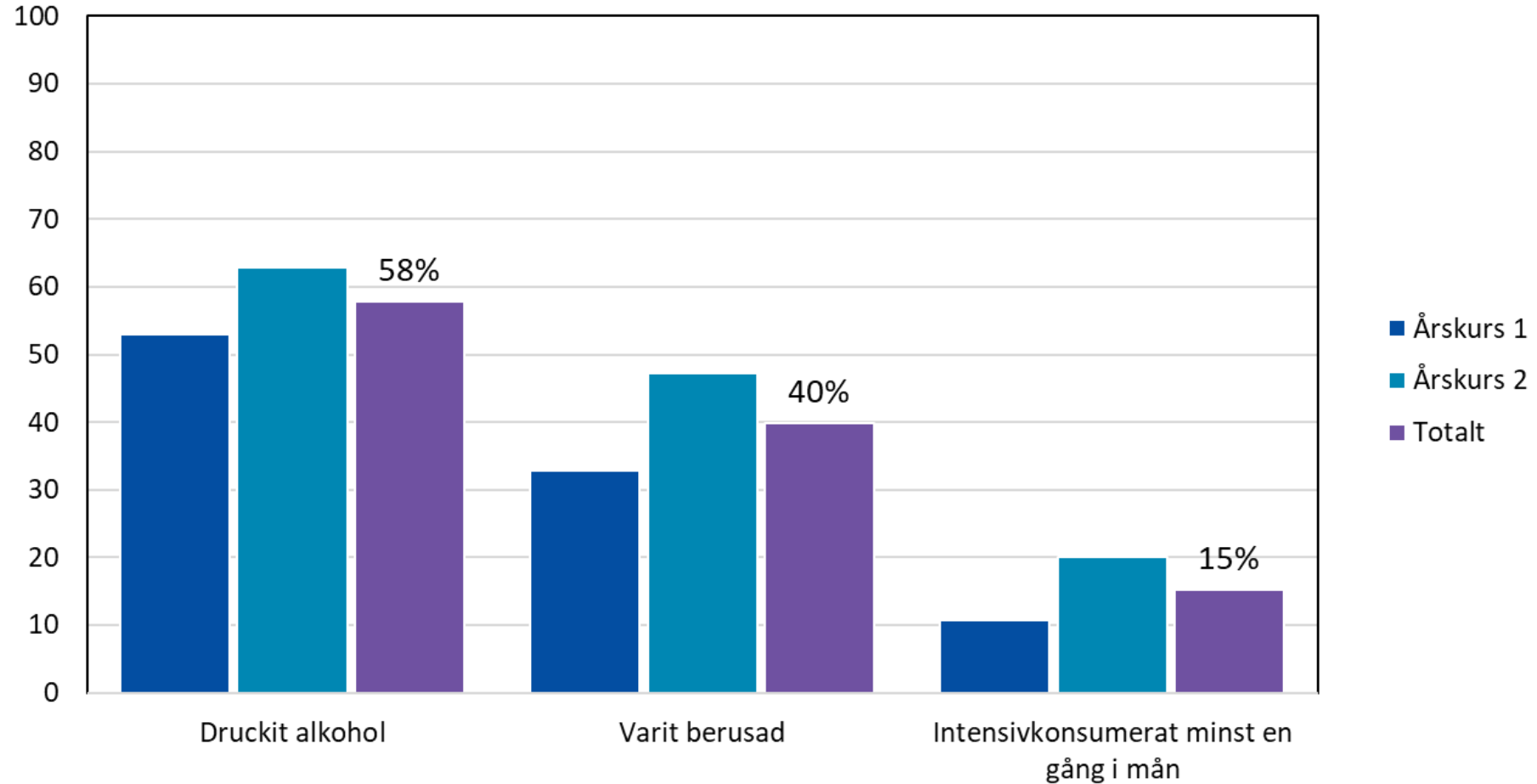
Årskurs I och II i lyceet

Alkoholkonsumtion

Årskurs I och II i lyceet

Procent

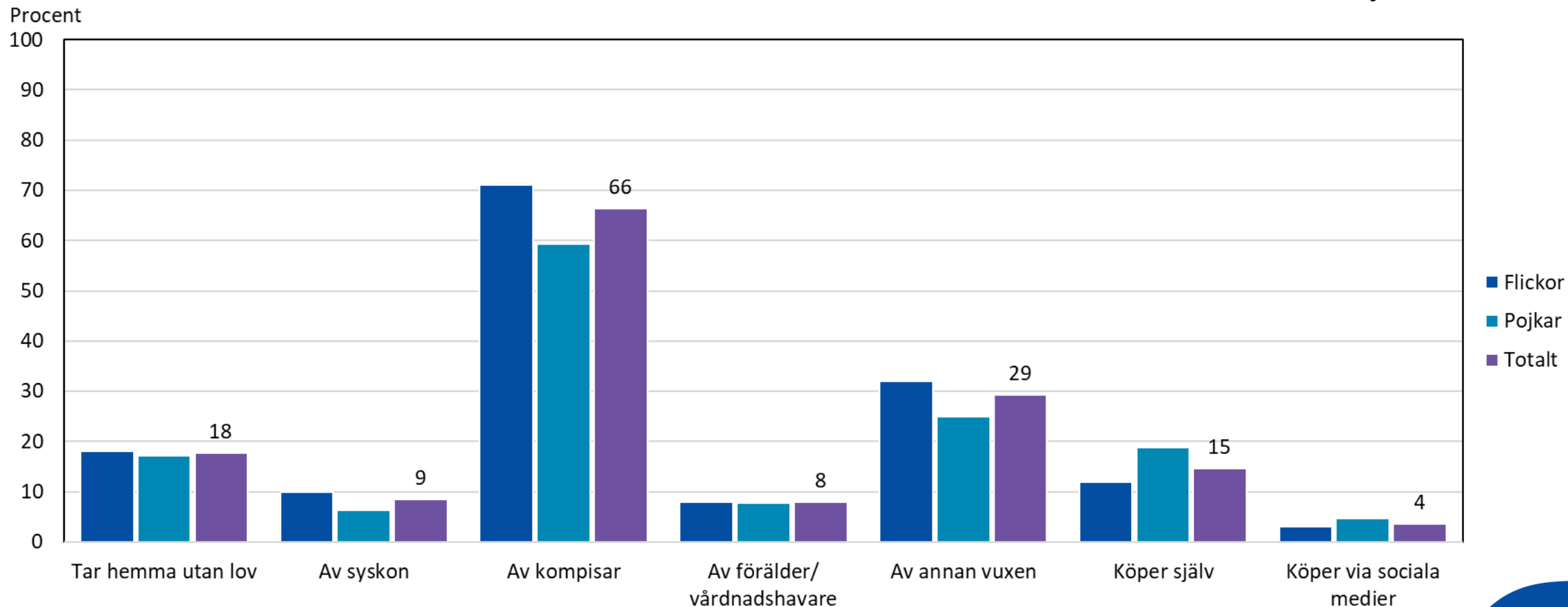

Hur får du tag på alkohol?

Årskurs I och II i lyceet

Procenten avser endast de elever som är under 18 år och uppgett att de druckit alkohol.

De svarande kunde välja flera svarsalternativ.

Alkohol i trafiken

Årskurs I och II i lyceet

- Har du kört moped/mopedbil/traktor eller bil berusad?
  - 15 % av de flickor som **varit berusade**
  - 12 % av de pojkar som **varit berusade**
  - 14 % av samtliga som **varit berusade**
- Har du någon gång åkt moped/mopedbil/traktor eller bil med berusad förare?
  - 8 % av samtliga flickor
  - 2 % av samtliga pojkar
  - 6 % av samtliga totalt

Varför har du åkt med berusad förare eller kört berusad?

Årskurs I och II i skolorna vid Ålands gymnasium

Personen ansåg sig inte vara berusad och jag behövde ta mig hem.
- Flicka åk I

För jag velat åka hem och sova i egen säng.
- Flicka åk II

Min pappa brukar köra när han e berusad, jag har inget annat val.
- Flicka

Visste inte att föraren var berusad.
- Pojke åk I

Jag åkte med min då varande pojkvän och jag hade inget annat val.
- Flicka åk I

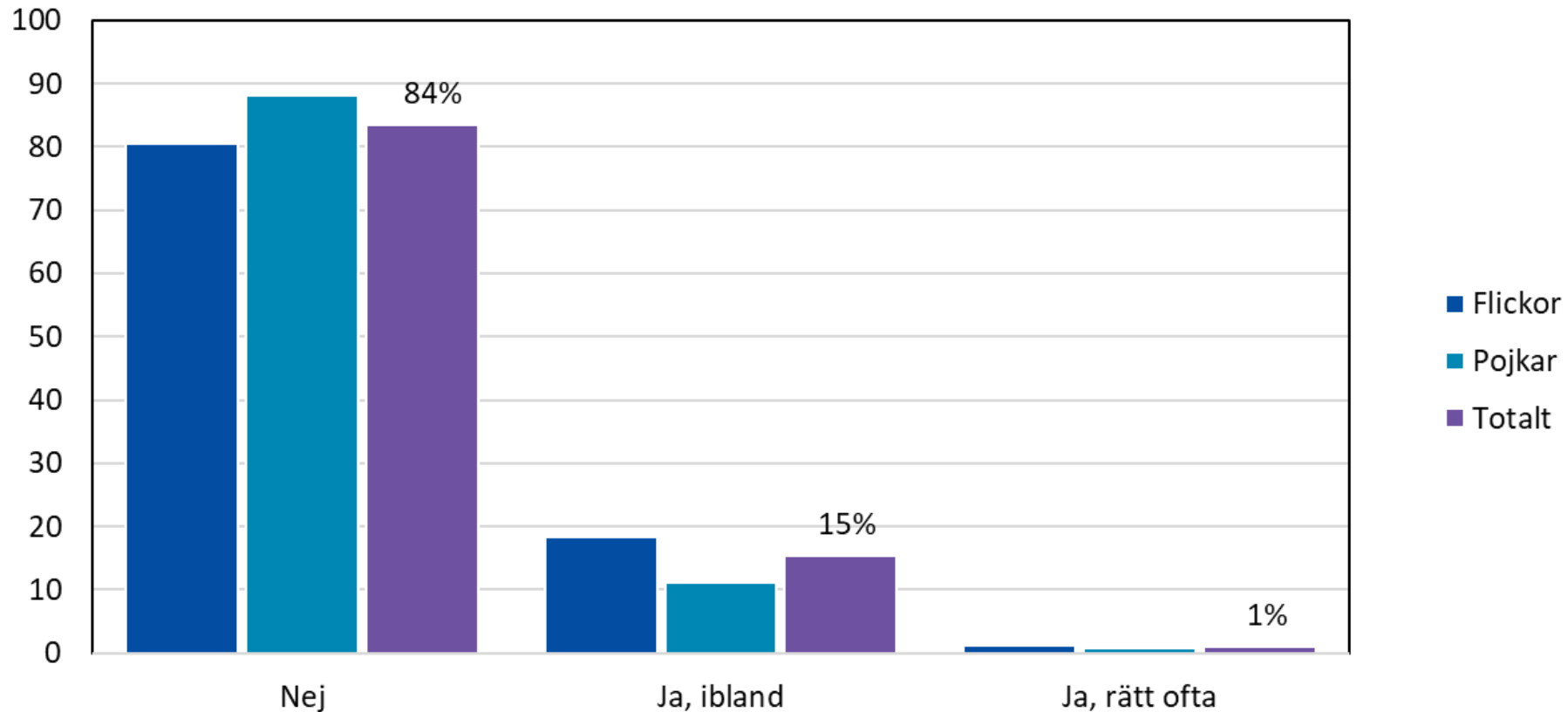
För det var kallt ute och behövde skjuts.
- Pojke åk II

Oroar du dig för någon närståendes alkoholvanor?

Årskurs I och II i lyceet

Procent

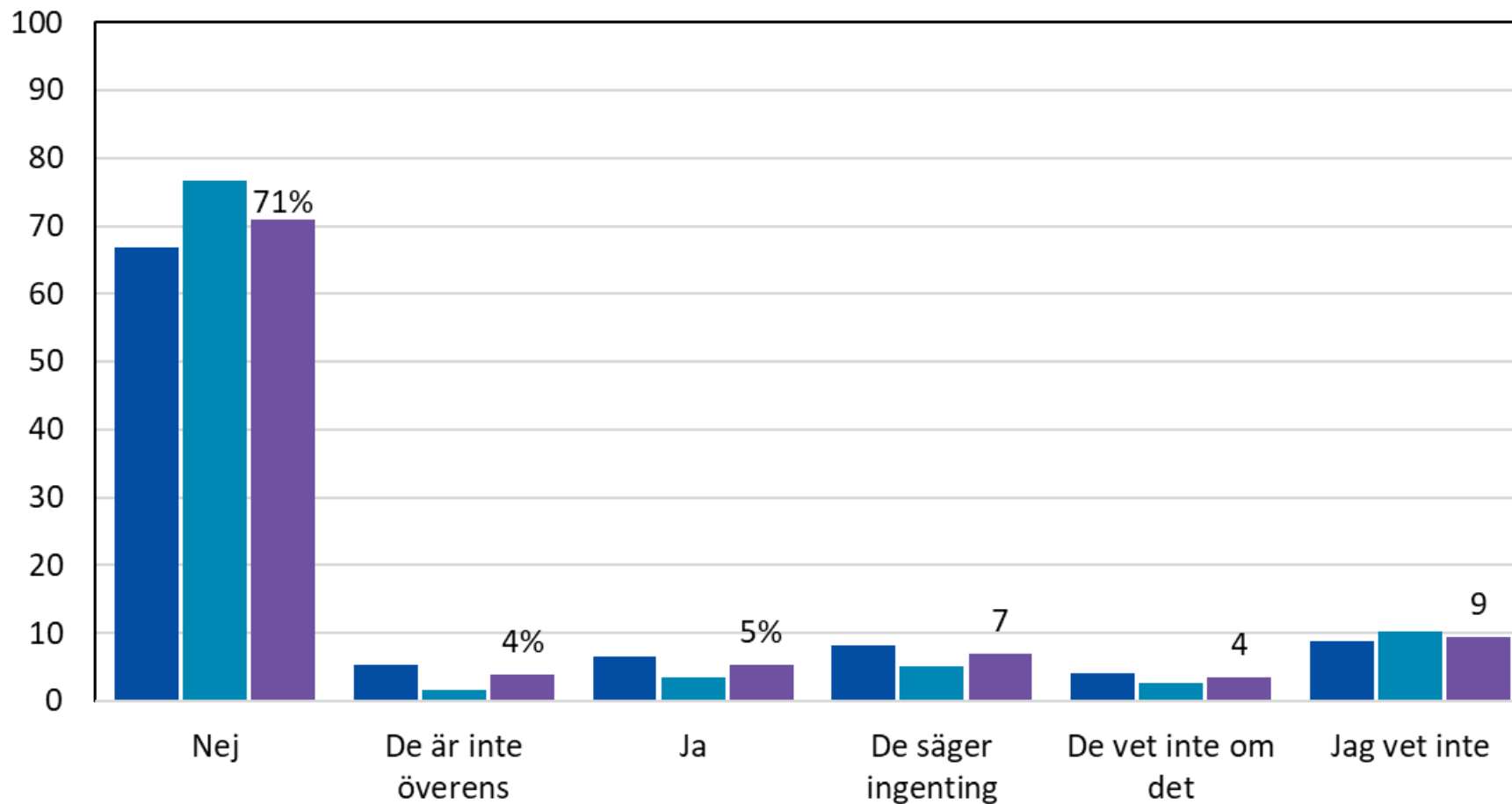

Tillåter dina föräldrar att du dricker - om du skulle dricka alkohol?

Årskurs I och II i lyceet

Procenten avser endast de elever som är under 18 år.

Procent

■ Flickor
■ Pojkar
■ Totalt

Restriktivitet hos föräldrar

Årskurs I och II i lyceet

Procenten avser endast de elever som är under 18 år.

Procent

100

90

80

70

60

50

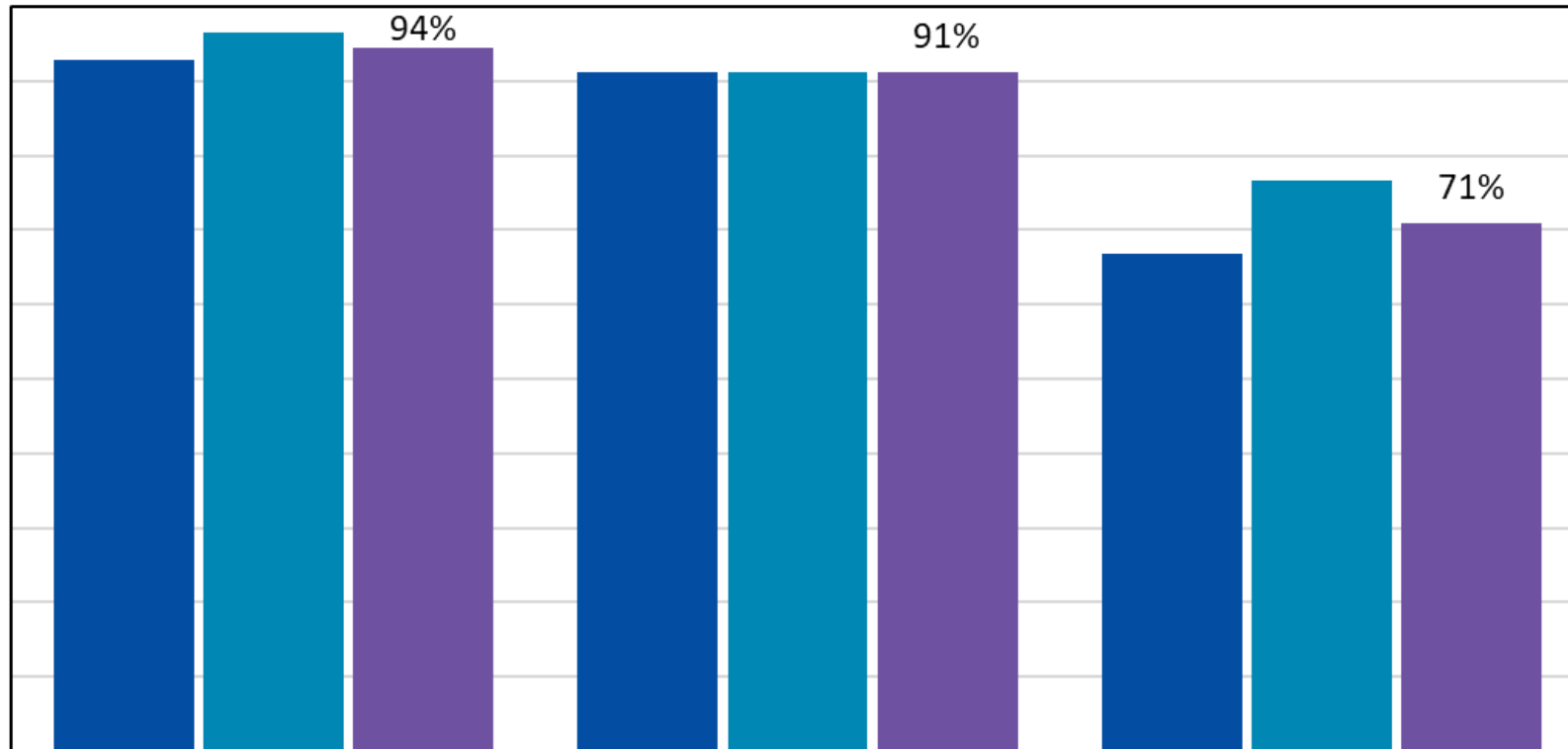
40

30

20

10

0

Tillåter inte att jag röker

Tillåter inte att jag snusar

Tillåter inte att jag dricker alkohol

■ Flickor
■ Pojkar
■ Totalt

Restriktivitet hos föräldrar

Årskurs I och II i lyceet

Procenten avser endast de elever som är under 18 år.

Procent

100

90

80

70

60

50

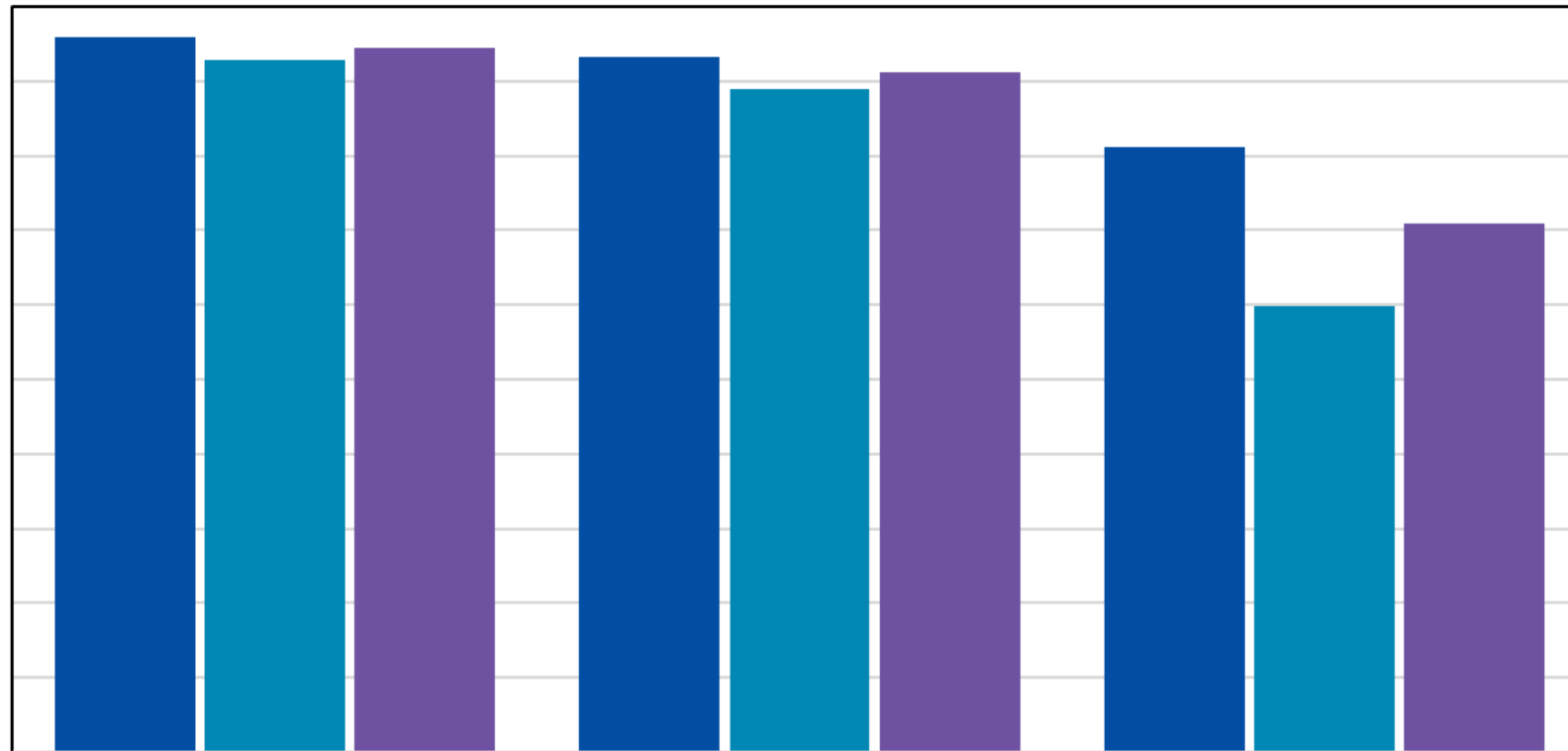
40

30

20

10

0

Tillåter inte att jag röker

Tillåter inte att jag snusar

Tillåter inte att jag dricker alkohol

■ Årskurs 1

■ Årskurs 2

■ Totalt

Orsaker att inte dricka alkohol, svarsalternativet "mycket viktigt"

Årskurs I och II i lyceet

Andra orsaker till att inte dricka sig berusad eller inte dricka alls

Årskurs I och II i skolorna vid Ålands gymnasium

[En släkting]
dog av lever
svikt.
- Pojke åk I

Tycker inte om smaken,
att vara full, vara bakfull,
har alkoholister i familjen
och det intresserar mig
inte. Det finns andra
roliga saker man kan
göra som inte är farligt
för en.
- Flicka åk I

Det är som att
spenderar pengar
för göra sig illa -
som det är också
såklart.
- Flicka åk I

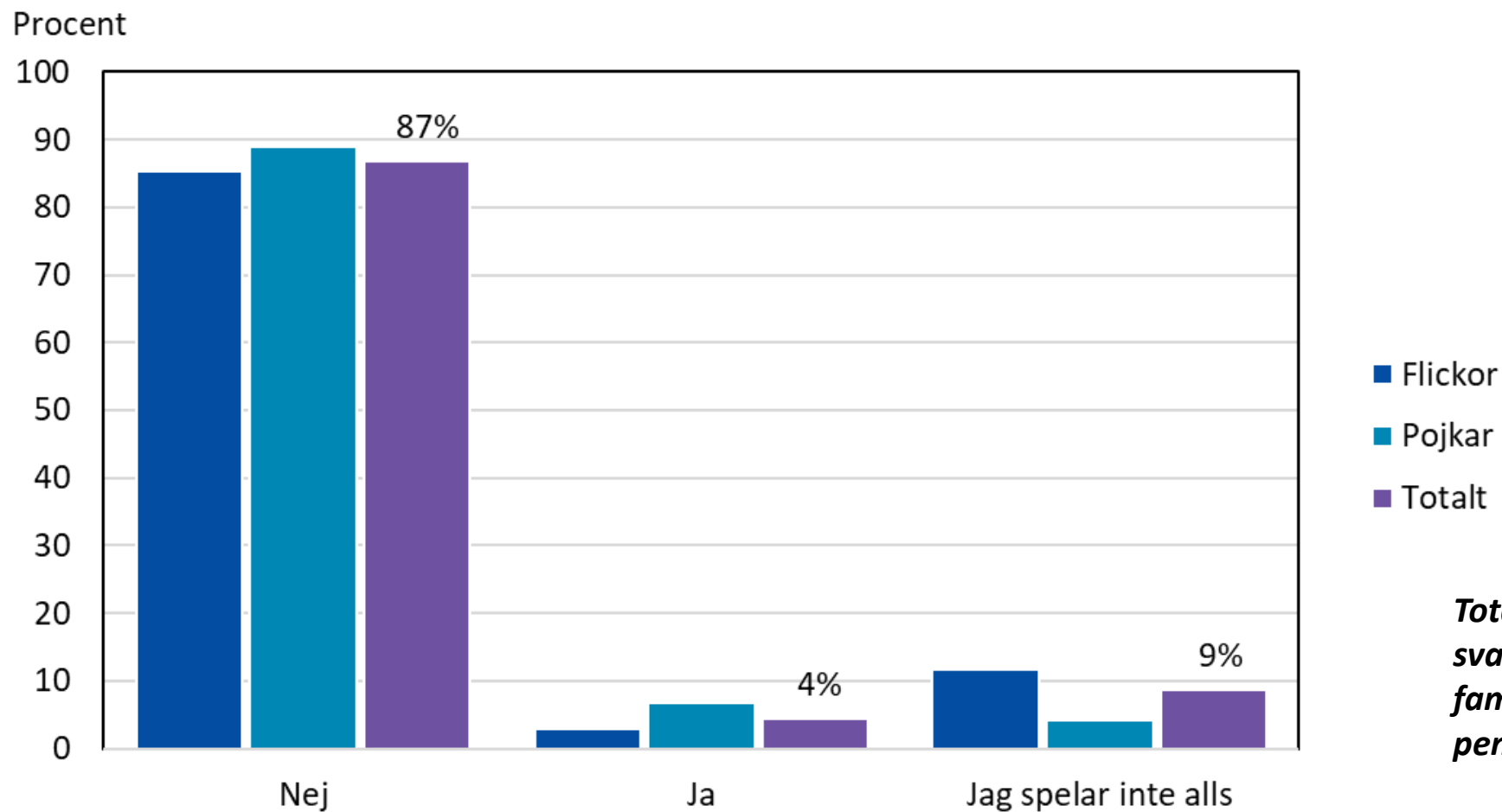
Det är fel i min
religion att
berusa sig,
eller att dricka
sig full.
- Pojke åk I

Varför ska
man?
- Flicka åk I

Jag får många
saker om jag inte
dricker före jag är
18 t.ex. bil,
körkort, pengar.
- Pojke åk I

Om spelar, ingår pengar i ditt spelande?

Årskurs I och II i lyceet

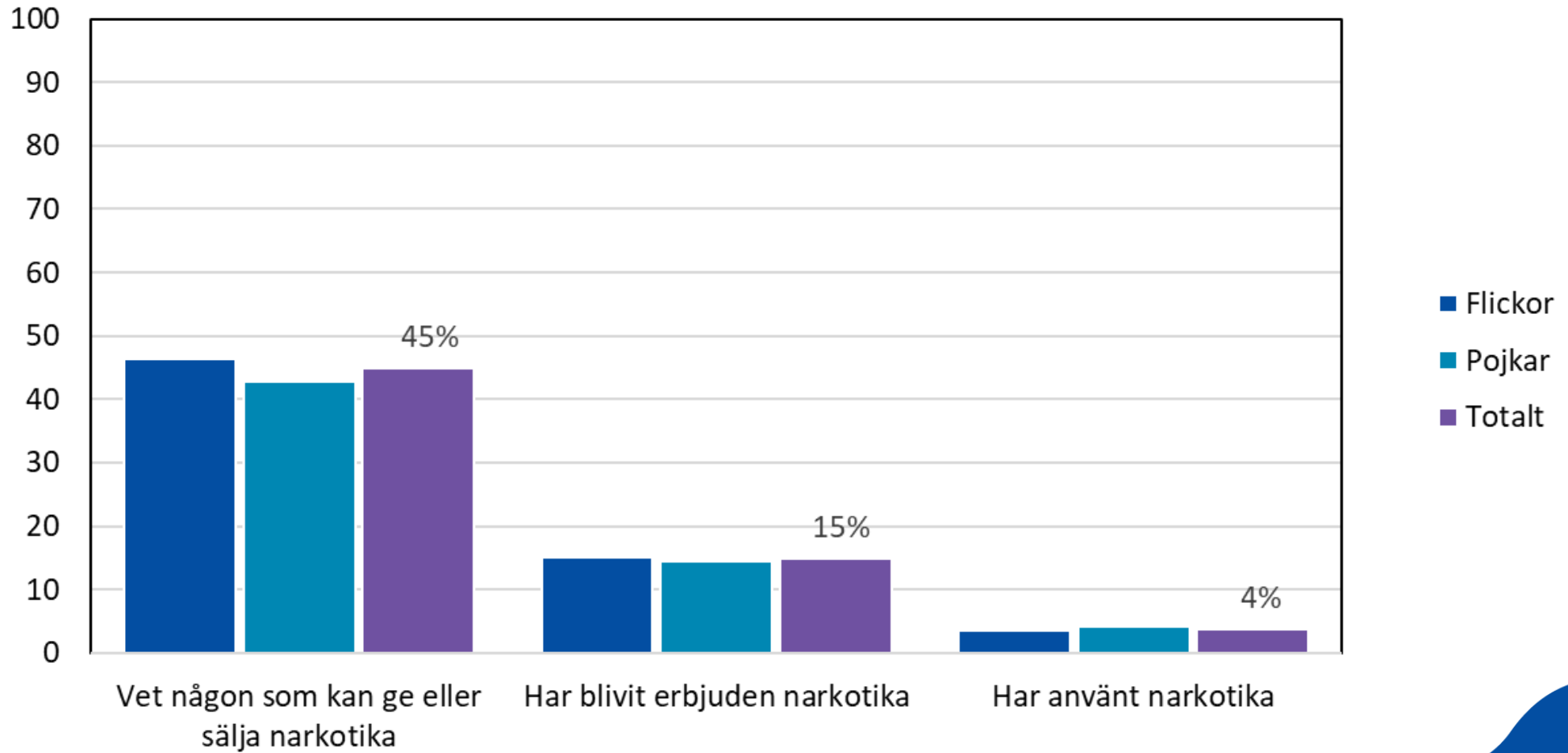

Totalt 3 % av samtliga svarande har någon i familjen som spelar om pengar.

Narkotika

Årskurs I och II i lyceet

Procent

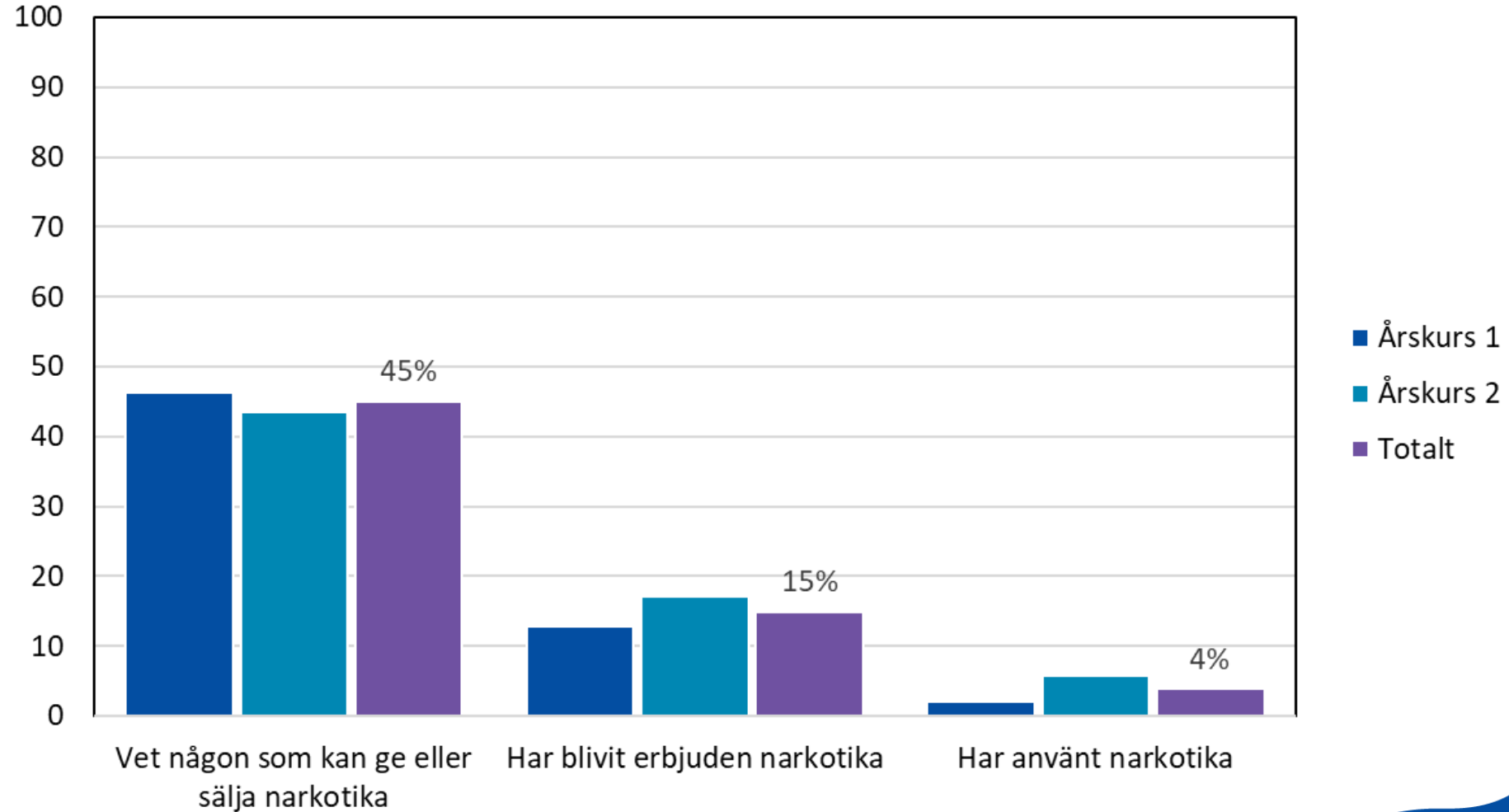

Narkotika

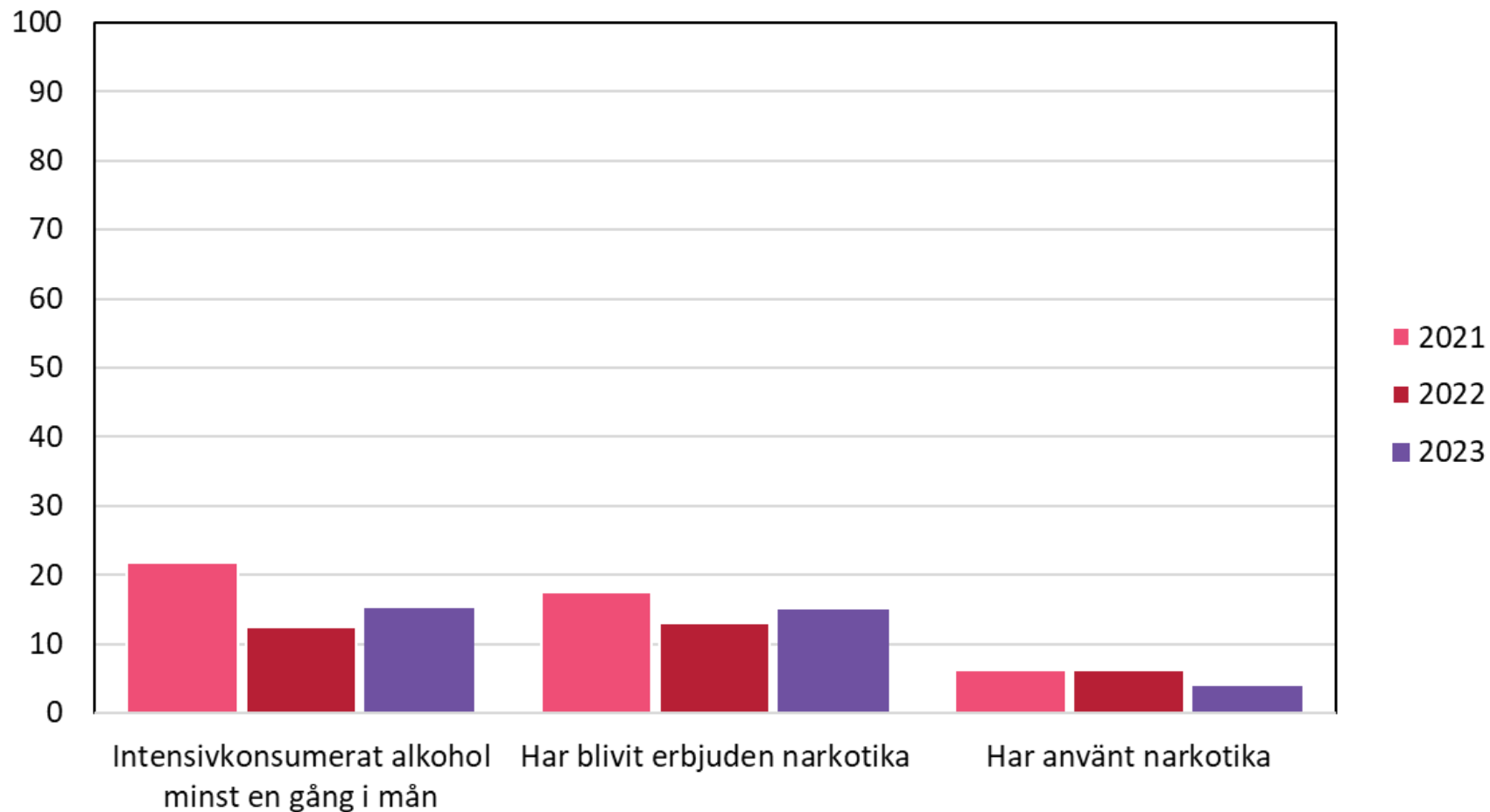
Årskurs I och II i lyceet

Procent

Intensivkonsumtion och narkotika

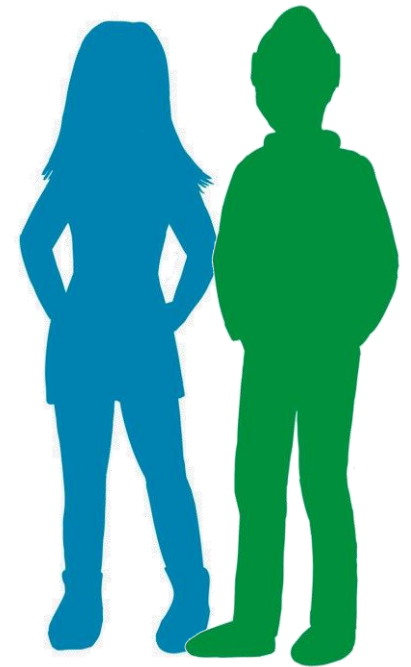
Årskurs I och II i lyceet

Har du blandat alkohol och läkemedel för att bli berusad?

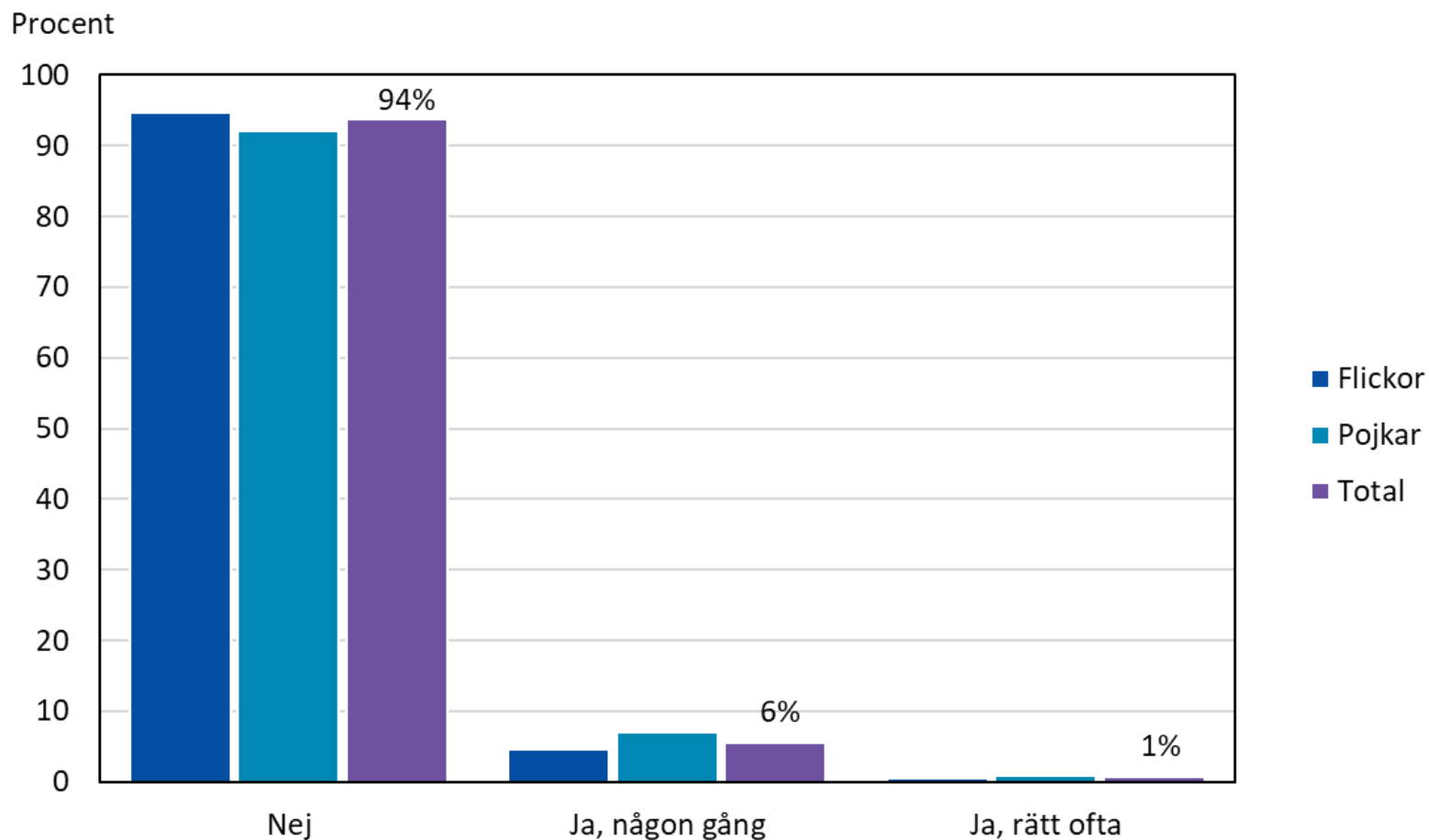
Årskurs I och II i lyceet

- 8 % av de flickor som **druckit alkohol**
- 5 % av de pojkar som **druckit alkohol**
- 7 % av samtliga som **druckit alkohol**

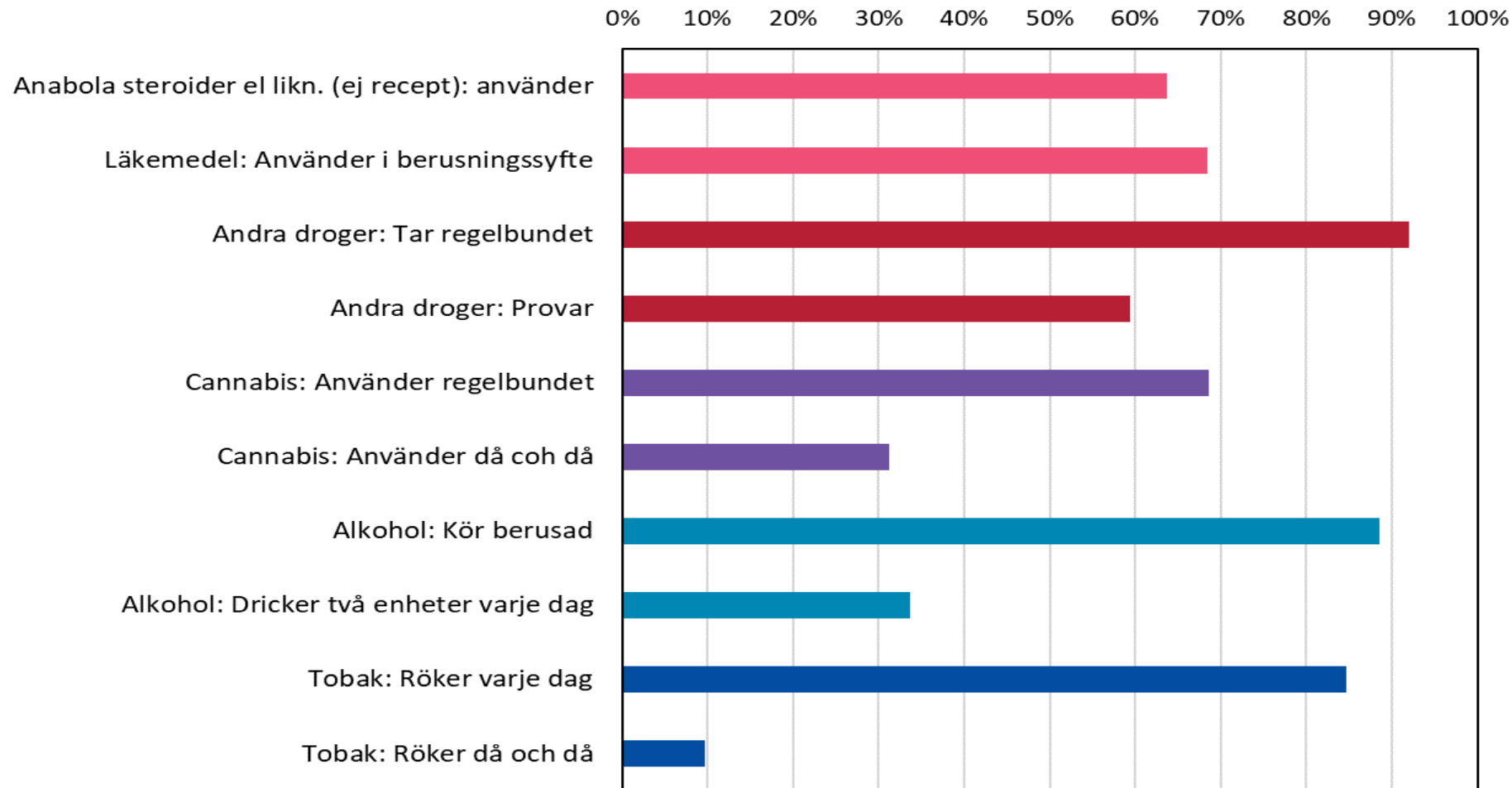
Har du använt någon receptbelagd medicin, som inte är utskriven till dig?

Årskurs I & II i lyceet

ANDTS-vanor med uppskattning av "stor risk" för hälsan

Årskurs I & II i lyceet

Not: Svartalternativen var: Ingen risk, Liten risk, Måttlig risk och Stor risk

Normbrytande beteenden 2023

Årskurs I och II i skolorna vid Ålands gymnasium

Procent

100

90

80

70

60

50

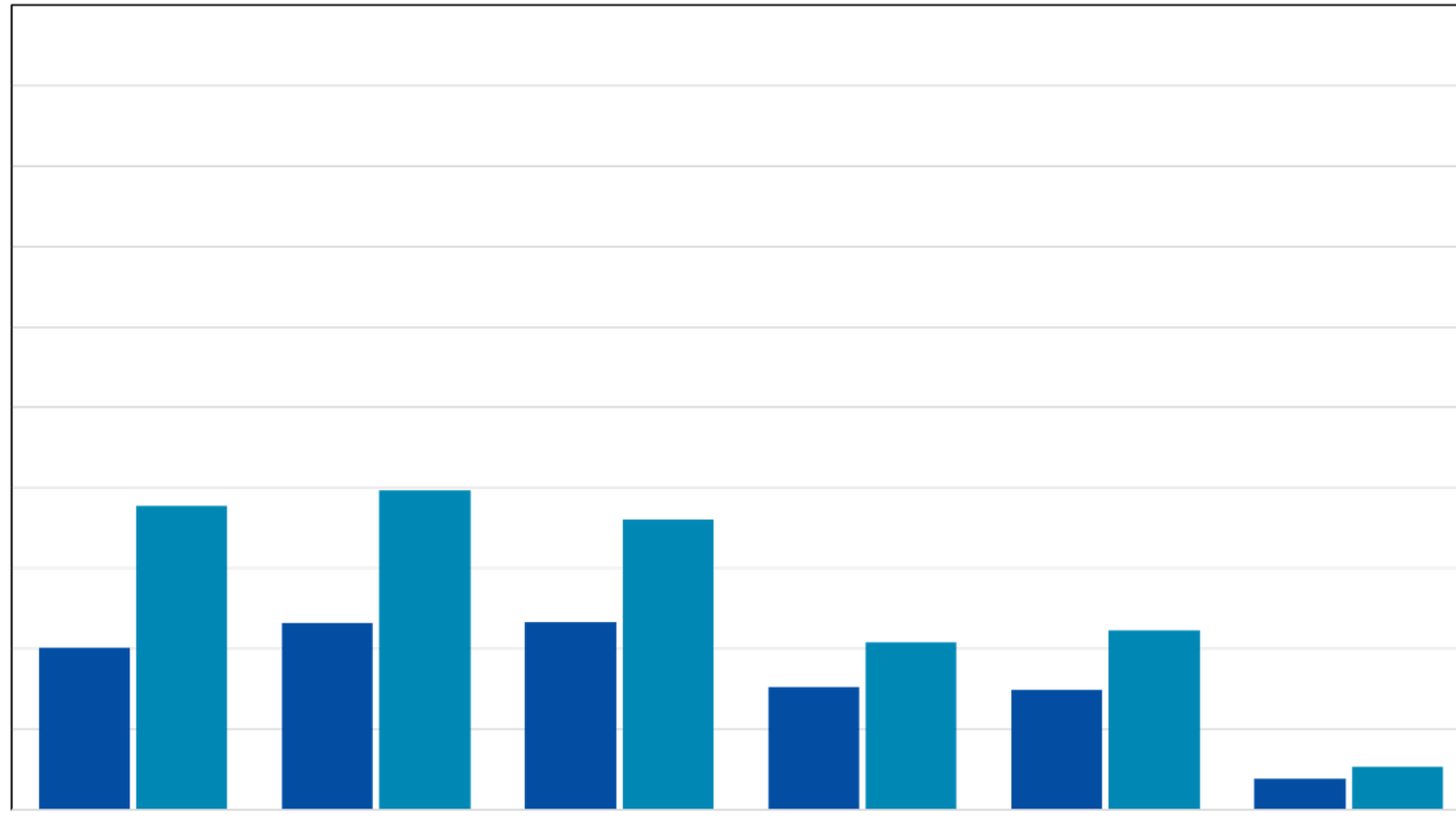
40

30

20

10

0

Har rökt

Har snusat

Har rökt e-cigg

Intensivkonsumerat
alkohol minst en gång
i mån

Har blivit erbjuden
narkotika

Har använt narkotika

■ Lyceet ■ Yrkesgymnasiet

Tack för visat intresse!

Se mera om drogförebyggande arbete på www.folkhalsan.ax

www.asub.ax